

Føroya Kærustovnur

Ársfrágreiðing

2016

Ársfrágreiðingin 2016 hjá Føroya Kærustovni ©
Umbróting, sniðgeving og teknindi: C4 samskifti & media
Prent: Prenta, Tórshavn
Liðugtgerð: c4.fo

Innihaldsyvirlit

Føroya Kærustovnur | Ársfrágreiðing | 2016

1.	Inngangur	5
2.	Kærustovnurin	7
3.	Virksemið í 2016	9
4.	Kærunevndin í almanna- og heilsumálum	13
5.	Skatta- og avgjaldskærunevndin	33
6.	Kærunevndin hjá Studna	41
7.	Kærunevndin í lendismálum	45
8.	Vinnukærunevndin	51
9.	Psykiatriska sjúklingakærunevndin	63
10.	Skuldarumskipanarnevndin	69
11.	Fjølmiðlanevndin	73
12.	Høvuðsbarnaverndarnevndin	77
13.	Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini	87
14.	Kærunevndin hjá Barsilsskipanini	89
15.	Heimasíða	91

”

Tað eru avgreidd nógv fleiri mál enn undanfarnu árin
og er tað hægsta talið av avgreiddum málum,
síðani virksemið byrjaði á Føroya Kærustovni.

”

1. Inngangur

Virksemið hevur verið nógv í 2016 bæði í innkomnum og avgreiddum málum.

Í innkomnum málum eru tað ikki eins nógv mál sum í 2015, sum m.a. var serstakt á tann hátt, at talið á kærnum til Skatta- og avgjaldskærunevndina var serliga høgt tað árið, umframt at Føroya Kærustovnur gjørdist skrivstova hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini 1. januar 2015, har málini eru sera nógv í tali. Tó eru nakað fleiri mál innkomin enn undanfarin ár annars, tá sæð verður burtur frá málum til Høvuðsbarnaverndarnevndina og skulu vit heilt aftur til 2011, tá innkomin mál var hægri enn í 2016 í so máta.

Tað eru avgreidd nógv fleiri mál enn undanfarnu árin og er tað hægsta talið av avgreiddum málum, síðani virksemið byrjaði á Føroya Kærustovni.

Samstundis sum avgreiðslan av málum er økt, eru viðgerðartíðirnar longdar á flestu økjum.

Økta virksemið í 2016 tilskilast serliga høga avgreiðslutalinum av málum. Meginparturin av økta virkseminum av avgreiddum málum er í Skatta- og avgjaldskærunevndini, har størsti parturin av kærnum, ið vóru móttiknar í 2015, snúðu seg um eftirløn. Men eisini í flest øllum øðrum nevndum er

avgreiðslan av málum økt.

Tann 1. august 2016 bleiv Føroya Kærustovnur eisini skrivstova hjá Kærunevndini hjá Barsilsskipanini og Kærunevndini hjá Arbeiðsloysisskipanini, men higartil eru einans tvey mál innkomin til Kærunevndina hjá Barsilsskipanini og eitt avgreitt, meðan einki er móttikið til Kærunevndina hjá Arbeiðsloysisskipanini.

Sostatt hava vit skrivstovuvirksemið hjá 11 ymiskum nevndum um hendi.

Samanumtikið kann sigast, at talan hevur verið um eitt ár við nógvum virksemi, samstundis sum viðgerðartíðirnar mugu sigast at vera á einum nøktandi støði á flest øllum økjum.

Tórshavn, maj 2017

Beinta Festirstein
stjóri

2. Kærustovnurin

Kjarnuuppgávan hjá Føroya Kærustovni er at vera skrivstova hjá kærunevndum, ið viðgera avgerðir hjá almennum myndugleikum.

Fyri tað fyrsta er tað fyrireikingin av málum til Kærunevndina í alman- og heilsumálum, Skatta- og avgjalds-kærunevndina, Kærunevndina hjá Studna, Kærunevndina í lendismálum, Vinnu-kærunevndina, Psykiatrisku sjúklinga-kærunevndina, Kærunevndina hjá Barsilsskipanini og Kærunevndina hjá Arbeidsloysisskipanini, sum stovnurin tekur sær av.

Kærustovnurin tekur sær av skrivstovuvirkseminum hjá nevndunum. Stovnurin móttækur kærurnar, skrásetir tær, sendir tær til ummælis og hoyringar hjá avvarðandi myndugleikum og møguligum triðju pørtum. Tá málið er fult upplýst, verður lögfrøðiligt upprit við tilmæli til niðurstøðu gjørt, og verður hetta saman við skjalatilfarinum í málinum sent nevndarlimunum. Innkallað verður til fundar, og tá kærunevndin hevur tikið avgerð, avgreiðir Kærustovnurin avgerðina til kærara og avvarðandi myndugleika.

Avgerðirnar hjá kærunevndunum verða síðani gjørdar navnleysar og lagdar út á avgerðarsavn á heimasíðu okkara. Eisini tekur stovnurin sær av samsýningini hjá nevndunum og av goymsluni av málunum hjá nevndunum.

Kærustovnurin er eisini skrivstova hjá Fjølmiðlanevndini, sum viðger spurningar, um brot er framt á góðan fjølmiðlasið og um rættin at svara aftur. Hóast talan ikki er um avgerðir hjá almennum myndugleikum, er upplýsingarmannagongdin og fyrireikingin stórt sæð tann sama sum fyri hini málini.

Eisini upplýsir og fyrireikar Kærustovnurin mál um skuldarumskipan til Skuldarumskipanarnevndina. Henda nevnd er ikki ein kærunevnd, men tekur støðu til umsóknir frá borgarum um eftirgeving, útsetan og umskipan av skuld. Neyðugt er við nógvum upplýsingum, áðrenn greiða kann fáast á, um treytirnar fyri eftirgeving ella útsetan eru loknar. Tilgongdin at fáa nøktandi upplýsingar til støðutakan í hesum málum kann tí til tíðir vera tung.

Sum nevnt gjørdist stovnurin í 2015 eisini skrivstova hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini og er talan í hesum føri um nevnd, sum m.a. tekur avgerð um umorganaryvirtøku av børnum og um familjuviðgerð á stovnum hjá landinum. Útgangsstøðið er, at barnaverndartænasturnar hava lýst málini til fulnar, áðrenn tey verða send okkum og er okkara uppgáva tá fremst av øllum at kanna, um grundarlag er fyri at fylgja tilmælinum ella ikki, herundir at kanna, um upplýsingarnar eru nøktandi til støðutakan og at syrgja fyri at fáa til vega neyðugar upplýsingar, um hetta ikki er so.

Starvsfólk

Starvsfólkatalið á stovninum fór hetta árið frá umleið 8 til umleið 8½ fulltíðarstørv. Starvssamansetingin fevnir um 1 stjóra,

umleið 4½ lógfrøðing, 1 deildarleiðara og 2 skrivstovufólk.

Fíggjarviðurskipti

Fíggjarjáttanin hjá Kærustovninum 2016 :

Lønir v.m. kr.	5.541.000
Keyp av vørum og tænaðum kr.	833.000
Keyp av útbúnaði, netto kr.	104.000
Leiga, viðlíkahald og skattur kr.	372.000

Nettóútreiðslujáttan kr. 6.850.000

Nevndirnar verða samsýntar av játtanini hjá Kærustovninum.

3. Virksemið í 2016

Innkomin mál

Talið av innkomnum málum var óvanliga høgt í 2015, so tað var væntandi, at tað fór at verða lægri í 2016. Hóast talið av innkomnum málum er lægri enn undanfarna ár, kann framvegis sigast, at tað sæð út frá eini heildarmynd er høgt.

Hetta kemst av uppgávuni, sum Føroya Kærustovnur hevur sum skrivstova hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini. Heili 122 av innkomnu málunum eru til hesa nevndina. Um sæð verður burtur frá málunum til Høvuðsbarnaverndarnevndina, er talan um eitt meir vanligt støði fyri tal av innkomnum málum.

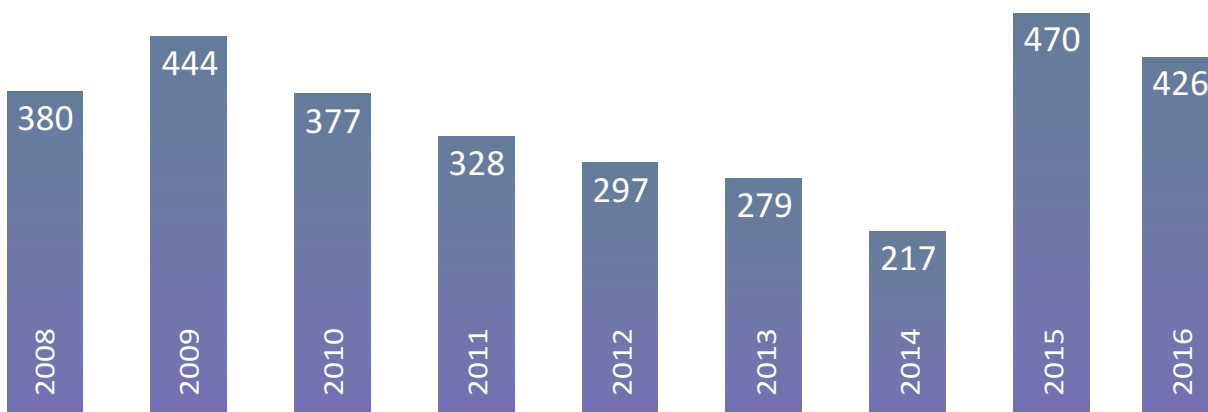
Í ár vóru væl færri mál móttikin til Skatta- og avgjaldskærunevndina enn í 2015. Talið á

426

Nýggj mál

kærum í 2016 er tó hægri enn bæði í 2014 og 2013 og stendst hetta serliga av kærum um gjald til eftirløn.

Kærutalið til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum er framvegis á einum meira vanligum støði eftir at hava verið serliga lágt í 2014.

Psykiatriska sjúklingakærunevndin hevur fingið 12 kærur í 2016 og soleiðis færri kærur enn undanfarna ár, sum var eitt methøgt ár, tá 15 kærur vóru móttiknar. 12 kærur á hesum øki er kortini eitt høgt tal, sæð í mun til, at tá nevndin varð sett á stovn í 2009 varð roknað við áleið 5 kærum árliga.

Hinvegin hevur Kærunevndin í lendismálum hetta árið móttikið 25 kærur og er hetta væl hægri enn síðstu trý árin, har talið ávikavist

hevur verið á 11, 17 og 13 móttiknum málum. Fjølmiðlanevndin móttók 3 mál, sum er 1 fleiri enn í 2015.

Vinnukærunevndin hevur móttikið nøkur fleiri mál, meðan Kærunevndin hjá Studna hevur móttikið færri mál. Skuldarumskipanarnevndin hevur móttikið júst sama tal av umsóknum, sum bæði undanfarnu árin.

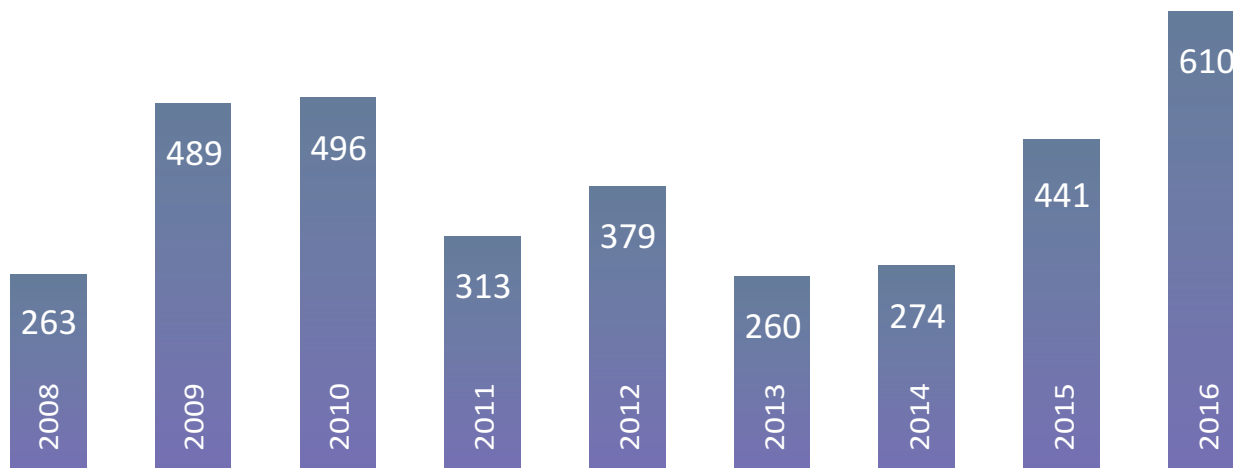
Avgreidd mál

Í 2016 eru 610 mál avgreidd. Hetta er bæði nógv fleiri enn í 2015 og sum áður nevnt hægsta talið nakrantíð, síðani Føroya Kærustovnur varð settur á stovn.

Tað eru málini hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini, Kærunevndini í almanna- og heilsumálum og Skatta- og avgjaldskærunevndini, sum fylla mest. Fyri onkra av nevndunum er annars galdandi, at avgreidda

610 avgreidd mál

talið av málum er væl hægri enn árið frammanundan. Hetta veri seg í Vinnukærunevndini og Lendiskærunevndini. Meðan tað í øðrum førum er talan um eina lítla lækking í avgreiðslu av málum.

Avgreidd mál síðstu 9 árin

Mál um innlit

Umframt vanligu kærumáluni hava nevndirnar viðgjørt umbønir um innlit. Talan kann vera um umbønir um alment innlit frá t.d. fjølmiðlum ella partsinnlit frá pørtum í einum máli.

9 umbønir um innlit eru viðgjørðar í 2016. 5 av hesum vóru til Vinnukærunevndina, 2 til

9 mál um innlit

Fjølmiðlanevndina, 1 til Kærunevndina í lendismálum, 1 til Skatta- og avgjaldskærunevndina og 1 til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum.

Viðgerðartíðin

Miðal viðgerðartíðin fyri Skuldarumskipanarnevndina, sum hevur longstu viðgerðartíðina, er longd við 2 mánaðum í mun til 2015, frá 5½ mánaði til 7½ mánað.

Somuleiðis eru miðal viðgerðartíðirnar fyri Kærunevndina í lendismálum, Kærunevndina í almanna- og heilsumálum og Skatta- og avgjaldskærunevndina longdar í mun til árið frammanundan og liggja frá 3 mánaðum og 11 døgum til umleið 5 mánaðir hetta árið. Miðal viðgerðartíðin hjá Fjølmiðlanevndini er eisini longd. Hetta frá at vera bert ein góðan mánað í 2015 til at vera knappar tveir mánaðir í 2016.

Miðal viðgerðartíðin fyri Vinnukærunevndina er 3½ mánaðir í 2016 og fyri Kærunevndina hjá Studna 2 mánaðir og 20 dagar. Hóast talan er um eina eitt sindur longda viðgerðartíð fyri Studna enn árið frammanundan, eru hetta tó góðar miðal viðgerðartíðar fyri hesar nevndir og er tað nøktandi, um til ber at halda hetta støðið.

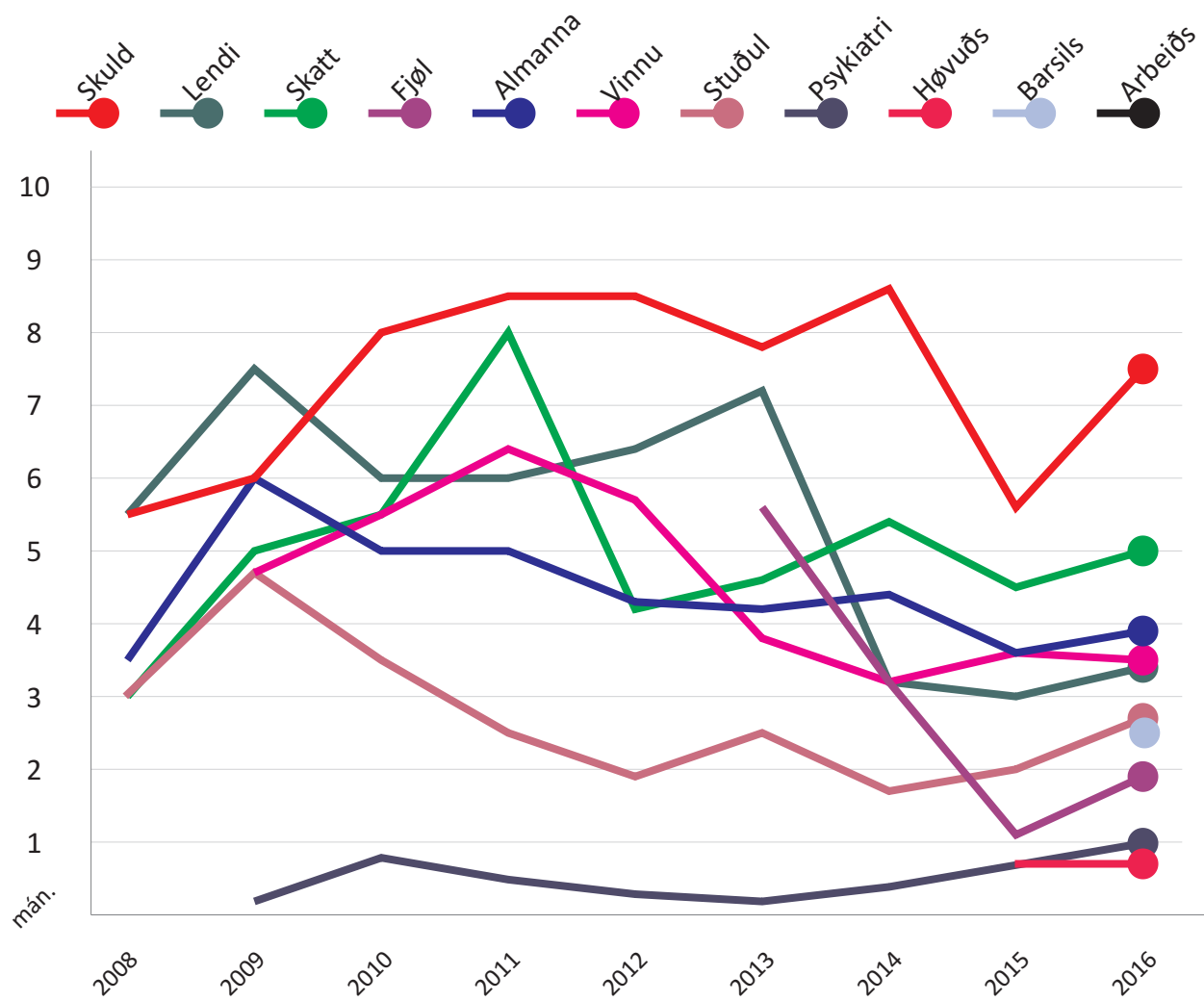
Viðgerðartíðin

Stytstu miðal viðgerðartíðina hava mál í Høvuðsbarnaverndarnevndini og var hendan 21 dagar og soleiðis stytt við einum degi í mun til undanfarna ár.

Viðvíkjandi viðgerðartíðini hjá Psykiatrisku sjúklingakærunevndini er viðgerðartíðin fyri undanfarna ár longd við 11 døgum, t.e. frá 18 døgum í 2015 til 29 dagar í 2016.

Kærustovnurin strembar altíð eftir at hava so stutta viðgerðartíð sum gjørligt, men tað er greitt, at ein miðal viðgerðartíð fyri eitt øki kann vera longri enn fyri eitt annað øki og tó vera nøktandi, tí tað er ymiskt, hvussu langa tíð tað tekur at upplýsa, viðgera og fyrireika máluni innan ymsu økini.

Samanumtikið verður mett, at hóast miðal viðgerðartíðirnar í flestu førum eru longdar, eru tær eisini nøktandi hetta árið.

Miðal viðgerðartíðirnar hjá Føroya Kærustovnur

4. Kærunevndin í almanna- og heilsumálum

Í Kærunevndini í almanna- og heilsumálum sita:

- Sigmund Poulsen - lögfrøðingur og formaður
- Annika Olsen - lækni
- Selma Ellingsgaard - sosialráðgevi

Nevndin

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum viðger kærur um:

- Avgerðir hjá Almannaverkinum
- Avgerðir hjá Sjúkrahúsverkinum, sum ikki eru um heilsufakligt virksemi
- Avgerðir hjá kommunum um barna- og ungdómstannrøkt
- Avgerðir eftir barnaverndarlógini, sum ikki kunnu leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina
- Avgerðir hjá Heilsutrygd og Tilskotsnevndini eftir lóg um almenna heilsutrygd
- Avgerðir hjá kommunum eftir lóg um heimatænastu, eldrarøkt v.m.

Viðgerðarøkið

Móttikin mál

Í 2016 komu 140 nýggjar kærur til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Hetta eru nakrar færri enn árið frammanundan, tá 148 kærur vórðu móttiknar. Kærutalið hevur ligið um 155 í miðal tey síðstu 8 árini og tí kann sigast, at kærutalið framvegis er á einum meira vanligum støði eftir at hava verið serliga lágt í 2014, tá einans 109 kærur vóru móttiknar.

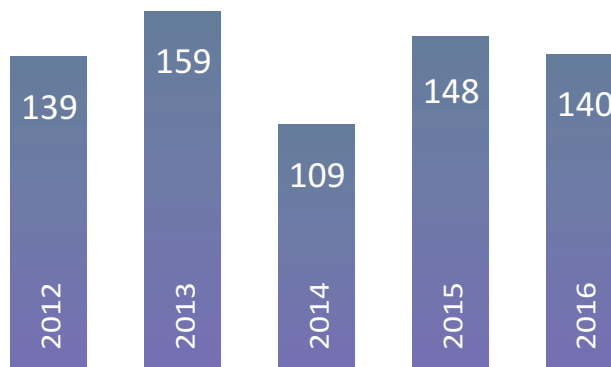
140

Nýggj mál

Býtið av innkomnum kærum er nakað øðrvísi enn undanfarna ár. Flestu kærurnar eru sum vant um avgerðir eftir forsorgarlógini. Næst

eftir hesum eru tað kærurnar eftir dagpeningalógini. Hetta hevur, burtursæð frá í 2015, verið kærur um tillutan og hækkan av fyritiðarpensjón, sum hetta árið eru triðflestar í tali. Orsøkin til broytingina í býtinum er, at tað eru munandi fleiri dagpeningamál enn undanfarna árið.

Kærurnar eftir sjúkrahúslógini vóru 6 í tali í 2016 og er 1 fleir enn í 2015. Hesar vóru 12 í tali í 2014.

Móttikin mál síðstu 5 árin

Býtið av móttiknum málum

	2014	2015	2016
Barnagjaldslógin	4	5	3
Barnaverndarlógin	1	2	5
Dagpeningalógin	8	15	26
Dagstovnalógin	1	1	1
Forsorgarlógin	26	50	37
Fyritíðar- og fólkapensjónsmál, ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.	15	18	14
Fyritíðarpensjónsmál, tillutan, hækkan v.m.	25	20	20
Heilsutrygd	3	1	6
Innlit	1	3	1
Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk	11	22	15
Lóg um barna- og ungdómstannrøkt	1	1	-
Sjúkrahúsverkið	12	5	6
Stuðul til uppihaldspening	1	-	2
Lóg um heimatænastu v.m.	-	5	4
Í alt	109	148	140

Avgreidd mál

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum hevði 14 fundir umframt eina skrivliga viðgerð í 2016 og avgreiddi 164 mál. Talið er á nakað hægri støði enn bæði undanfarnu árin, tá ávikavist 138 og 145 mál vórðu avgreidd.

Hóast partur av avgerðunum, sum fyrr hoyrdu til forsorgarlógina, nú eru fevndar av lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk, eru avgerðirnar eftir forsorgarlógini eisini flestar í tali í 2016. Hesum á baki koma avgerðir eftir dagpeningalógini.

164

Avgreidd mál

Annað árið á rað er bólkurin “lóg um heimatænastu v.m.” við í uppgerðini av avgreiddum málum, tá tað nú eru tvey ár liðin, síðani eldraðkið varð lagt til kommunurnar at umsita.

Býtið av avgreiddum málum

	2014	2015	2016
Barnagjaldslógin	6	6	3
Barnaverndarlógin	3	2	6
Dagpeningalógin	12	15	26
Dagstovnalógin	1	1	1
Forsorgarlógin	29	45	48
Fyritíðar- og fólkapensjónsmál, ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.	20	28	15
Fyritíðarpensjónsmál, tillutan, hækkan v.m.	30	29	29
Heilsutrygd	6	1	2
Innlit	1	3	1
Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk	6	15	21
Lóg um barna- og ungdómstannrøkt	1	1	-
Sjúkrahúsverkið	14	4	8
Stuðul til uppihaldspening	-	1	1
Lóg um heimatænastu v.m.	-	5	3
Í alt	145	138	164

Avgreiðslan

Av teimum 164 avgreiddu málunum var býtið millum myndugleikarnar soleiðis :

Almannaverkið	143 mál
Sjúkrahúsverkið	8 mál
kommunurnar	10 mál
Heilsutrygd	3 mál
Í alt	164 mál

Almannaverkið

Tey 143 máluni hjá Almannaverkinum vórðu avgreidd soleiðis:

	2014		2015		2016	
Staðfest	73	68%	69	61%	87	67%
Broytt	9	8%	16	14%	13	10%
Heimvíst	17	16%	10	9%	9	7%
Burturfallin	9	8%	18	16%	21	16%
Avvíst	2		-		1	
Kærufreist	8		7		11	
Uppafturtøka	2		1		1	
Í alt	120		121		143	

Gevid gætur

Í uppgerðini er í mun til % sæð burtur frá avvístum málum, málum um kærufreist og málum um uppafturtøku. Fyri 2016 er % tí roknað út frá 130 málum.

Verður alt økið hjá Almannaverkinum sæð undir einum, so sæst, at prosentparturin av avgerðum hjá Almannaverkinum, sum vórðu staðfestar í 2016, er 67% og harvið hægri enn árið frammanundan, tá prosentparturin av avgerðum, sum vórðu staðfestar, var 61 %.

Prosentparturin av avgerðum hjá Almannaverkinum, sum eru broyttar, er lækkaður í mun til undanfarna árið og er 10% í 2016. Árin frammanundan var prosentparturin av avgerðum, sum vórðu broyttar ávikavist 14% í 2015 og 8% í 2014.

Parturin av heimvístum málum er lækkaður í mun til undanfarna árið og er 7% í 2016. Í 2015 var parturin av heimvístum málum 9% og í 2014 16%.

Parturin av málum, sum fullu burtur, áðrenn kærunevndin hevði tikið støðu til kærana, er 16% í 2016 og sostatt tað sama sum í 2015. Í 2014 var parturin av burturfalnum málum 8%.

Kæur, sum falla burtur, eru í høvuðsheitum kæur, sum verða tiknar aftur, tí Almannaverkið í sambandi við

kæruviðgerðina hevur endurskoðað málið og er komið til annað úrslit t.v.s. broytt ta upprunaligu avgerðina, sum varð kærð. Tað er jaligt, at Almannaverkið leggur seg eftir sjálvst at endurskoða sínar avgerðir, tá tær eru kærðar, m.a. tí Almannaverkið á hendan hátt eisini skjótari tillagar avgerðir sínar í mun til nýggjar avgerðir frá Kærunevndini í almanna- og heilsumálum. Men best er sjálvandi, um tað er parturin av staðfestum avgerðum, sum er høgt, tí hetta merkir, at borgarin hevur fingið eina rætta avgerð beinanvegin.

Verða burturfalnu málini eisini roknað við í jaliga partin hjá Almannaverkinum, so verður hesin parturin 83% í 2016, sum er nakað hægri enn undanfarnu árinum, tá hetta hevur ligið á 77% í 2015 og 76% í 2014.

Avgerðirnar, sum verða broyttar ella heimvístar, mynda tey mál, sum ikki eru nøktandi viðgjørd. Hetta er fyri alt økið tilsamans 17% av málunum í 2016 og nakað lægri enn undanfarnu árinum, tá hetta ávikavist var 23% í 2015 og 24% í 2014.

Prosentbýtið

Í uppgerðini viðvíkjandi Kærunevndini í almanna- og heilsumálum hava vit ikki bert víst á, hvussu nógv avgerðir eru ávikavist staðfestar, broyttar v.m., men hava eisini víst á, hvussu nógv hetta svarar til í prosentum av avgreiddum málum.

Vit hava gjørt hetta, tí tað er lættari at samanbera frá einum ári til annað, tá broytingarnar eru gjørdar upp í prosentum.

Tað er tó greitt, at broytingar í prosentbýtinum skulu takast við fyrivarni, serliga tá hugt verður eftir einstøku lógarøkjunum, tí talan er um so fá mál, at heilt fáar avgerðir kunnu hava avgerandi ávirkan á tøluni.

Forsorgarmál

	2014		2015		2016	
Staðfest	18	64%	24	58%	31	69%
Broytt	2	7%	7	17%	4	9%
Heimvíst	5	18%	2	5%	3	7%
Burturfallin	3	11%	8	20%	7	15%
Avvíst	1		-		1	
Kærufreist	-		3		2	
Uppafturtøka	-		1		-	
Í alt	29		45		48	

Avgerðirnar eftir forsorgarlógini fevna víða og snúgva seg m.a. um uppihaldshjálp, bútilboð og hjálparráð. Stuðul til heima-

búgvandi er eisini ein partur av hesum avgerðum.

Foreldur ynskti at vera løntur stuðul hjá vaksna barni sínum undir stuðulstænastuskipanini

Kærarin, sum er foreldur at vaksnum barni við menningartarni og epilepsi o.ø., søkti um at gerast løntur stuðul hjá tí. Upplýst var, at vaksna barnið hevur tørv á støðugari hjáveru orsakað epileptisku herðindunum.

Almannaverkið sýtti kæraranum at gerast løntur stuðul sambært § 32b í forsorgarlógini, vísandi til at tørvurin hjá vaksna barninum var nøktaður frammanundan við teimum tilboðum tað longu fekk og Almannaverkið metti annars, at tørvurin, ið stóðst av epileptisku herðindunum átti at nøktast við bútilboði sambært § 32 í forsorgarlógini, har tað fekk bjóðað egna íbúð í sambýli.

Kærarin og vaksna barnið ynsktu ikki at taka av bútilboðnum og mettu, at grein 19 í “Sáttmála hjá sameindu tjóða um rættindi

hjá einstaklingum, ið bera brek” var brotin, tí rætturin at velja bústað var settur til vikis.

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum viðmerkti, at avvarðandi kunnu vera løntir stuðlar hjá sínum avvarðandi.

Kærunevndin metti, at hóast Føroyar ikki kunnu sigast at liva upp til ásetingarnar í sáttmálanum um rættin at velja bústað, so fekk hetta ikki týðning í mun til ítøkiliga málið, tí grein 19 í áður nevnda sáttmála er ein ætlanaryvirlýsing, sum limalondini við tíðini skulu tryggja og hetta sást ikki vera gjørt í føroysku lóggávuni. Tá játtaða stuðulstænastan annars var mettt egna at røkka endamálinum við einum sjálvstøðugum og virknum lívi, varð avgerðin hjá Almannaverkinum sambært § 32b í forsorgarlógini staðfest.

Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk

	2014	2015	2016
Staðfest	7	11	10
Broytt	1	3	3
Heimvíst	4	3	1
Burturfallin	-	3	5
Kærufreist	2	-	2
Uppafturtøka	1	-	-
Í alt	15	20	21

Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk, sum kom í gildi 1. januar 2013, fevnir m.a. um arbeiðsbúgving og tillagað størv. Hesar báðar ásetingar komu í staðin fyri ásetingarnar í forsorgarlógini um endurbúgving og vard størv. Í almennu lógarviðmerkingunum viðvíkjandi vardum starvi verður sagt, at við gildiskomu av lógini um arbeiðsfremjandi tiltøk verða ikki játtað

fleiri vard størv, sum vit kenna tað frá forsorgarlógini, men verandi størv halda fram sambært gomlu reglunum.

Í eini kæru hetta árið var spurningurin, um kærarin hevði rætt at varðveita játtað vart starv eftir áður galdandi § 18a í forsorgarlógini, eftir at hann var blivin 67 ár.

Vart starv

Almannaverkið avgjórði, at stuðulin til vart starv helt uppat, í sambandi við at kærarin gjørdist 67 ár. Hetta tí at kærarin tá fekk rætt til fólkapensjón.

Hetta kærði kærarin og arbeiðsgevarin hjá kæraranum helt m.a., at kærarin var fyri mismuni á arbeiðsmarknaðinum og vísti á, at Almannaverkið tyktist í hesum máli at

ganga ímóti endamálinum við § 18a í forsorgarlógini, tí siðvenjan hjá Almannaverkinum ger, at borgarar í fólkapensjónsaldri, sum hava avmarkaðar vinnuførleikar, missa ein lógarásettan rætt, sum hevur til endamáls at verja teir ímóti óvirkni á arbeiðsmarknaðinum. Siðvenjan hjá Almannaverkinum ger nevniliga, at persónar, sum kærarin, eru í ovurstórum

váða fyri at verða uppsagdir ella settir niður í løn sum fylgja av teimum likamligu orsøkum, sum upprunaliga grundaðu avgerðina um vart starv. Samstundis kunnu onnur í fólkapensjónsaldri uttan brek halda fram á arbeiðsmarknaðinum við grundupphæddini í fólkapensjónini, løn og útgjaldi frá Samhaldsfasta.

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum staðfesti avgerðina hjá Almannaverkinum.

Og viðmerkti m.a., at áðrenn lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk varð sett í gildi, hevur stuðulsskipanin bygt á siðvenjur, sum

byggja á sosialrættarligar meginreglur, sum hava verið nýttar seinastu nógvu árin. Og hevur siðvenjan verið, at um persónur fær eitt annað uppihaldsgrundarlag sum t.d. fólkapensjón, so heldur skipanin við vardum starvi uppat.

Kærunevndin vísti á, at hetta nú beinleiðis er ásett í § 2, stk. 1 í lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk, at persónur skal vera undir fólkapensjónsaldur fyri at vera fevndur av lógini.

Lógarbroyting í lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk fekk ávirkan á samla stuðulsútgjald

Í tveimum kærur var spurningurin um mánaðarlaga stuðulsupphæddin sambært lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk kundi setast niður frá kr. 13.351,- til kr. 4.755,-, tá játtaða arbeiðsfremjandi tiltakið fevndi um eitt tíðarskeið, sum byrjaði áðrenn lógarbroytingina og helt fram til ávikavist 2018 og 2019.

Lógarbroytingin viðførði lægri veiting til tey, sum, umframt stuðul sambært lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk, fáa útbúgvingarstuðul. Soleiðis fór ÚS-stuðul og møguligt ÚS-lán ikki longur at verða mótroknað stuðulsveitingini, sum kærararnir fáa sambært lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk.

Báðir kærararnir vístu á, at fíggarligu fortreytirnar fyri at gjøgnumføra lesnaðin vóru grundleggjandi broyttar, við tað at lógarbroytingin viðførði, at tað tá samanumkom fóru at vera knappar kr. 3.000,- færri pengar millum hendurnar um mánaðin. Og víst var á, at tað annars ikki er nøktandi at verða vístur á møguleikan til at taka lestrarlán, sum frá tá av ikki fór at blíva mótroknað.

Nevndin staðfesti avgerðirnar hjá Almannaverkinum og viðmerkti, at skiftisreglan í broytingarlógini er greið um, hvussu stuðulsupphæddin sambært lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk skal ásetast frá 1. august 2016.

Fyritíðar- og fólkapensjón (ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.)

	2014		2015		2016	
Staðfest	19	83%	12	75%	11	79%
Broytt	1	4%	1	6%	-	-
Heimvíst	2	9%	1	6%	2	14%
Burturfallin	1	4%	2	13%	1	7%
Kærufreist	3		1		1	
Uppafturtøka	1		-		-	
Í alt	27		17		15	

Talið av kærnum í hesum bólki er aftur lágt hetta árið. Flestu kærurnar í hesum bólkinum vóru um ov nógv útgoldna pensjón ella afturgjaldskrøv.

Sambært § 21a, stk. 1 í almannapensjónslógini skal Almannahverkið við árslok eftirrokna allar pensjónir, sum eru umroknaðar í árinum, umframt hjá teimum, sum fyrstu ferð hava fingið pensjón tillutað í árinum.

Hendan reglan hevur við sær, at hesir pensjónistar fáa eitt á-kontoútgjald frá Almannahverkinum gjøgnum árið og síðani

við árslok verður gjørt endaliga upp, hvat pensjónisturin veruliga hevði rætt til at fáa útgaldið. Munurin verður so antin útgoldin ella kravdur aftur frá pensjónistinum. Tað er í hesum føri uttan týdning, um pensjónisturin hevur verið góð- ella illvarin um rætt sín til útgoldnu pensjónina.

Í øllum hesum avgerðunum hjá Almannahverkinum var treytin fyri eftirrokning lokin, við tað at pensjónin antin var umroknað ella ásett fyri fyrstu ferð. Og blivu tí allar hesar avgerðir staðfestar hetta árið.

Fyritíðarpensjón (tillutan, hækkan v.m.)

	2014		2015		2016	
Staðfest	17	63%	9	53%	12	52%
Broytt	4	15%	4	23%	3	13%
Heimvíst	5	18%	1	6%	1	4%
Burturfallin	1	4%	3	18%	7	31%
Kærufreist	3		-		4	
Uppafturtøka	-		-		1	
Í alt	30		17		29	

Tað eru munandi fleiri mál um fyritíðarpensjón í 2016 enn í 2015 og er kærutalið aftur á einum meir vanligum støði.

Tað, sum er serstakt við kærinum um fyritíðarpensjón hetta árið, er, at ein góður triðingur eru um, frá hvørjum tíðspunkti kærarin hevur rætt til pensjón.

1. januar 2013 varð broyting sett í gildi í almannapensjónslógini, sum hevði við sær, at tillutanin av fyritíðarpensjón varð flutt frá umsóknardegnum og fram til játtanardagin, tó soleiðis, at pensjón í seinasta lagi verður játtað frá 1. í fjórða mánaðinum eftir umsókn er móttikin. Burtursæð frá um umsøkjarin hevur fingið aðra almannaveiting, meðan málið er viðgjørt, so verður pensjón kortini ikki veitt fyrr enn frá 1. mánaðinum eftir, at veitingin er steðgað.

Allar uttan ein avgerð av hesum slagi blivu staðfestar, vísandi til, at kærararnir høvdu móttikið aðra veiting í tíðarskeiðinum søkt var um fyritíðarpensjón ella hækkan av fyritíðarpensjón.

Í tí eini avgerðini hjá Almannaverkinum, sum ikki bleiv staðfest, hevði kærarin fingið forsorgarveiting í tíðarskeiðnum umsóknin um fyritíðarpensjón bleiv viðgjörd. Almannaverkið hevði avgjørt at veita fyritíðarpensjónina frá 1. í mánaðinum eftir at forsorgarveitingin steðgaði vísandi til § 32, stk. 2 í almannapensjónslógini. Kærarin vísti á, at orsøkin, at málið hjá honum hevði tikið óvanliga langa tíð at viðgera tilskilaðist, at læknin, sum Almannaverkið og sjúkrahúsið høvdu sett á málið hjá honum, ikki hevði pappírini í lagi.

Nevndin vísti á, at kærarin seinastu 3 árini hevði livað av forsorgarveiting og tí bleiv pensjónin ikki veitt fyrr enn frá 1. mánaðinum eftir at veitingin steðgaði sbt. § 32 í almannapensjónslógini.

Men nevndin vísti síðani á, at tað sást í málinum, at tað vóru tvær psykiatriskar serlæknaváttanir. Tann fyrra var dagfest 25. apríl 2014 og tann seinna var dagfest 17. august 2015.

Nevndin viðmerkti, at tað er góður fyrisitingarsiður, at mál verða viðgjørd innan rímliga tíð. Hvat er rímlig viðgerðartíð er tengt at slagi av máli og eisini ítøkiligu umstøðunum í málinum.

Í hesum máli var málsviðgerðartíðin longd við 1 ári og 4 mánaðum, sum er tíðarskeiðið

millum ta fyrru og seinnu serlæknaváttanina.

Nevndin metti, at tað er Almannaverkið sum myndugleiki, ið má bera váðan av, at borgarin hevur havt eitt fíggarligt tap av, at málsviðgerðin er longd av tí at fyrra serlæknaváttanin ikki kundi brúkast.

Dagpeningur

	2014		2015		2016	
Staðfest	8	73%	9	75%	20	80%
Broytt	1	9%	-	-	2	8%
Heimvíst	1	9%	2	17%	2	8%
Burturfallin	1	9%	1	8%	1	4%
Kærufreist	1		3		1	
Í alt	12		15		26	

Hetta árið vóru munandi fleiri dagpeningamál enn undanfarnu árin. Og er talan um ein vøkstur á 73% frá 2015 til 2016. Tó er býtið av málum ikki øðrvísi enn undanfarnu árin, við tað at aftur í ár eru kærur um “fráboðanarfreist” yvirumboðaði í hópnum. Sambært dagpeningalógini skal fráboðan um sjúkrafráveru vera Almannaverkinum í hendi í seinasta lagi 30. dagin eftir fyrsta fráverudag um dagpeningur skal verða veittur frá fyrsta fráverudegi. Kemur fráboðanin inn eftir hetta, kann dagpeningur einans verða veittur frá móttøkudegnum. Heili 15 kærur í hesum bólkinum vóru um fráboðanarfreist.

Tað vísir seg at vera afturvendandi á hvørjum ári, at kært verður um, at dagpeningur verður noktaður, tí viðkomandi hevur latið umsókn ov seint inn til Almannaverkið. Ofta verður víst á, at viðkomandi visti ikki av, at henda freist var galdandi ella roknaði við, at onkur annar tók sær av at lata Almannaverkinum fráboðanina. Reglurnar á hesum øki eru einfaldar, og viðmerkingarnar til lógina gera heilt greitt, at tað er hin einstaki, sum hevur ábyrgdina av, at fráboðanin verður latin inn rættstundis og at tað bert er í heilt serligum førum, at frávik kann gerast frá freistini.

Soleiðis varð tað ikki mett sum nøktandi grundgeving fyri at víkja frá freistini, har kærarin hevði ligið á sjúkralegu, har hansara lív var í vanda og orkan var á absolutt nullpunktinum. Hansara unnusti mátti halda nógv frí frá arbeiðinum undir sjúkraleguni, so hann kundi vera um børnini og tey fingi eisini hjálp frá øðrum í familjuni at ansa eftir børnunum. Hvørki kærarin ella unnustin høvdu havt yvirskot til eisini at skriva eina umsókn um dagpening.

Kærunevndin viðmerkti, at kærarin ikki hevði víst á tilík viðurskifti ella orsøkir – sum sambært lógarviðmerkingunum kunnu loyva frávik – og sostatt høvdu hindrað honum í at fráboða Almannahverkinum um sjúkrafráveru, áðrenn freistin var farin. Harumframt metti nevndin vísandi til málsupplýsingarnar, at kærarin hevði unnustan at

heita á, sum kundi gera tað fyri hann. Sum eina stutta viðmerking legði nevndin aftrat lógarviðmerkingunum um “serligar orsøkir”, at í hesum “samskiftistíðum” er tað eyðsýnt, at tað kemur ógvuliga sjáldan fyri at víkjast kann frá fráboðanarfreistini, tá treytin er, at tað skal vera ógjørligt hjá viðkomandi at lata fráboðanina inn.

Kærunevndin nýtti eisini høvið at gera vart við, at í sambandi við umsókn av dagpeningi, var tað í fyrstu atløgu ikki neyðugt at senda læknávátan ella umsókn, men ivaleyst var við eina fráboðan til Almannahverkið. Í sambandi við fráboðanina skuldi fráboðarin tryggja sær kvittan fyri móttøku av fráboðan av sjúkrafráveru um ivamál íkoma seinni. Umsóknarblað og læknávátan kundi sendast eftirfylgjandi.

Barnagjaldslógin

	2013	2014	2015	2016
Staðfest	1	4	4	2
Broytt	-	-	1	1
Burturfallin	1	2	1	-
Uppafturtøka	1	-	-	-
Í alt	3	6	6	3

Málini snúgva seg um serligt barnaískoyti, forskotsvísa rindan av barnapeningi og gjald til børn, tá einans annað av foreldrunum livir, umframt til faðir- og móðurleys børn v.fl.

Í eina avgerð sýtti Almannahverkið at rinda barnagjald, vísandi til at faðirskapur ikki var staðfestur. Almannahverkið grundaði hetta á § 15, stk. 2 í lógini um barnagjald, har tað er ásett, at sama gjald verður rindað til eitt

barnuttan fyri hjúnalag, tá faðirskapurin ikki er staðfestur og viðmerkti síðani, at stakur uppihaldari, ið hevur fingið barn við ísáðing, er ikki fevndur av nevndu grein.

Kærunevndin viðmerkti, at hon er av teirri fatan, at sum § 15, stk. 2 í lógini um barnagjald er orðað og sambært lógarviðmerkingunum, so er ikki grundarlag fyri at nokta at gjalda barnagjald til kæraran, um faðirskapur ikki kann staðfestast.

Kærunevndin var heldur ikki samd við Almannaverkið í, at stakur uppihaldari, ið hevur fingið barn við ísáðing, ikki kann vera fevndur av viðkomandi áseting.

Kærunevndin vísti síðani á “Føðingar- og dópsbræv” í teigin um “øll nøvn foreldranna” og at har stóð bert navnið hjá kæraranum.

Soleiðis var eingin faðir nevndur og hetta var mett at vera nøktandi prógv um, at faðirskapur ikki var staðfestur í ítøkiliga førinum.

Stuðul til uppihaldspening

	2013	2014	2015	2016
Staðfest	2	-	-	1
Heimvíst	-	1		
Í alt	2	-	1	1

Innihaldsliga snúgva hesi mál seg serliga um umsóknir um stuðul til uppihaldspening, sum eru sýttar, tí tær eru innkomnar eftir, at freistin at søkja stuðul er farin og um avmarkingina av stuðlinum, har stuðul verður veittur av goldnum upphæddum, sum fer upp um vanliga árliga barnagjaldið fyri eitt barn. Rindar persónurin bert vanliga árliga gjaldið fyri eitt barn, verður stuðul ikki latin.

Ein kæra var um sýtan av stuðli til uppihaldspening. Søkt var um stuðul fyri árin aftur til 2006 og fram til mai 2016. Tá umsóknin var innkomin eftir, at umsóknarfreistin var farin fyri inngjöld í tíðarskeiðinum fram til 2015, og tá inngjöldini fyri 2015 og fram til mai 2016 ikki fóru uppum ásettu avmarkingina, staðfesti kærunevndin avgerðina hjá Almannaverkinum.

Kommunurnar

Partar av avgerðunum, sum kommunurnar taka eftir dagstovnalógini, barnaverndarlógini og lóg um barna- og ungdómstannrøkt kunnu kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum.

Kommunurnar taka eisini avgerðir eftir “lóg um heimatænastu v.m.” og annað árið á rað kunnu hesar avgerðir kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum.

Lóg um Heimatænastu v.m.

	2015	2016
Staðfest	2	1
Broytt	1	-
Heimvíst	1	1
Burturfallin	-	1
Kærufreist	1	-
Í alt	5	3

Tað vóru bert 3 kærur eftir “lóg um heimatænastu v.m.” í 2016. Hóast hetta, gjørdist lógin viðkomandi í kæru eftir aðrari lóg. Hetta, tí at eldraðkið varð lagt út til kommunurnar at umsita frá 1. januar 2015 og heimildin at seta á stovn eina

trímannanevnd v.m. er í hesi lógini. 9. september 2016 var hendan nevndin sett á stovn og fekk heitið “Markamótsnevndin”. Við “markamót” verður hugsað um ymisk málsøkir, har ábyrgdin hjá ymsum myndugleikum umskarast.

Í eini kæru um stuðulstænastu eftir forsorgarlógini, sum var heimvíst og nú aftur var blivin kærð til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum, sýtti Almanna- og heilsumálum fleiri enn 20 tímar í stuðulstænastu og grundaði hetta serliga við, at kærarin ikki longur hevði fyr neyðini

at hava støðuga hjáveru. Endamálið við stuðulstímum fór frammyvir at vera, at kærarin kundi fáa ein innihaldsríkan gerandisdag.

Kærarin, sum var undir 67 ára aldur, hevði samansettan tørv, tvs. hann hevði tørv á røkt

ávikavist stuðulstænastu.

Røkt verður veitt sambært “lóg um heimatænastu v.m.” og umsitið av kommununum, meðan stuðulstænastan verður veitt sambært forsorgarlógini og umsitið av Almannahverkinum vegna landið.

Kærarin fekk upprunaliga játtað 40 tímars røkt frá avvarðandi kommunu og 65 stuðulstímar frá Almannahverkinum, harav 25 stuðulstímar ongantíð vórðu brúktir, tvs. at kærarin í roynd og veru brúkti 80 tímar tilsamans um vikuna, men Almannahverkið valdi at seta stuðulstímarnar heilt niður á 20 stuðulstímar og grundaði Almannahverkið niðurskurðin í fyrri eins og í tess seinna avgerð. Undir seinna kæruviðgerðini játtaði Almannahverkið kortini 6 stuðulstímar aftrat, soleiðis, at kærarin fekk 26 stuðulstímar íalt.

Í fyrri kærumálinum metti Almannahverkið, at stuðulin, ið kærarin ynskti, hoyrði undir uppgávur og skyldur hjá kommununi og vísti á “Vegleiðing um Markamót”. Viðkomandi kommuna hevði endurmett tørvin og metti, at tørvurin á røkt var tann sami sum áður.

Í “Vegleiðing um Markamót” og viðkomandi lóggávu verður álagt Almannahverkinum og kommunum at samskipa stuðulstænastu og heimatænastu, um so er, at borgari fær

tænastu frá báðum skipanunum.

Kærunevndin staðfesti og lutvíst heimvísti fyrri avgerðina. Avgerðin bleiv heimvíst, vísandi til, at tað ikki bar til at eftirmeta, um tørvurin hjá kæraranum varð nøktaður sambært reglunum um stuðulstænastu. Og nevndin viðmerkti, at Almannahverkið eigur at halda seg til “Vegleiðing um Markamót”, tá ivamál eru viðvíkjandi rættinum til stuðulstænastu ávikavist røkt.

Seinna kærán bleiv staðfest vísandi til, at kærunevndin metti, at 26 stuðulstímar vóru mettir egnaðir at røkka endamálinum við einum sjálvstøðugum og virknum lívi v.m. Harafturat varð viðmerkt, at samskipanin millum stuðulstænastuna og heimatænastuna ikki tyktist vera væl tilrøttisløgd og at Almannahverkið hevur skyldu at samskipa stuðulstænastuna við heimatænastuna sambært § 5, stk. 3 í viðkomandi kunngerð um stuðulstænastu.

Omanfyri lýsta kæra bleiv ikki løgd fyri Markamótsnevndina, tí grundleggjandi spurningurin í málinum var, hvussu nógvir stuðulstímar kærarin hevði tørv á og Almannahverkið sýtti sum so ikki fyri at hava skyldu at veita stuðulstænastu.

“Vegleiðing um Markamót” ásetir, nær tað skal víkjast frá vanligu kærumannagongdini. Meginreglan er, at tað er tann myndugleiki, sum hevur ábyrgd av tænaðini, sum skal taka avgerð um borgarin skal hava tænað og sum hevur skyldu til at rinda fyri tænaðina treytaleyst av aldrinum. Hetta merkir, at tað er tørvurin hjá borgaranum, sum er avgerandi fyri, um viðkomandi hevur

tørv á tænað sambært forsorgarlógini ella “lóg um heimatænastu v.m.”.

Ásetta kæruatgongdin í “lóg um heimatænastu” og ásetti kæruleisturin í “Vegleiðing um Markamót” er nýtt fyrbrigdi í føroysku fyrisitingini, tí við Markamótsnevndini verður inntriv gjørt í sjálva kærumannagongdina.

Hóast áður lýsta kæra um stuðulstænastu ikki bleiv lögð fyri Markamótsnevndina, reistu spurningar seg í sambandi við kærana og í kjalarvørrinum av stovnanini av Markamótsnevndini. Hetta m.a. tí tá lógin bleiv sett í gildi, var endalig støða ikki tikin til, hvussu markamótsspurningar skulu loysast. Almannamálaráðið skuldi eftir, at lógin varð samtykt, fara undir ítøkiligar loysnir á markamótstrupulleikunum. Ein møguleiki, sum verður nevndur í lógarviðmerkingunum, er at stovna eina fakliga nevnd, ið skal viðgera ósemjur millum myndugleikar og taka endaliga avgerð um, hvør myndugleiki hevur ábyrgd av borgaranum. Hetta tykist vera tann loysnin, sum er vald við Markamótsnevndini. Sambært Landsstýriskvinnuni í Almannamálaráðnum er ætlanin við

nevndini, at hon fer at skapa fordømi í teimum málum, har myndugleikarnir ikki kunnu koma ásamt um, undir hvørjum myndugleika borgarin hoyrir til.

Leisturin við Markamótsnevnd er helst valdur tí talan er um samskipan millum kommunalar myndugleikar ávikavist landsmyndugleikar og kunnu landsmyndugleikar í tílíkum førum ikki útskriva leiðbeiningar, vegleiðingar el.tl. eins og til undirskipaðar myndugleikar, tí kommunalu myndugleikarnir eru sjálvstøðugar umsitingarligar eindir.

Eftir stendur spurningurin um ella í hvønn mun Kærunevndin í almanna- og heilsumálum roynir avgerðir hjá Markamótsnevndini.

Barnaverndarlógin

	2013	2014	2015	2016
Staðfest	2	1	-	2
Broytt	1	-	-	-
Heimvíst	1	1	2	1
Burturfallin	2	-	-	-
Avvíst	3	-	-	2
Kærufreist	-	1	-	-
Uppafturtøka	1	-	-	-
Steðgandi virknaður	1	-	-	1
Í alt	11	3	2	6

Innihaldsliga eru málini eftir barnaverndarlógini ógvuliga ymisk og snúgva seg m.a. um avgerðir hjá

Fosturforeldraskipanini um val av fosturforeldrum. Tvær kærur vóru um hetta í 2016. Eisini kunnu málini vera um avgerðir

hjá barnaverndarnevndunum um t.d. íverksetan av fyribyrkjandi fyriskipan við samtykki frá tí, ið hevur foreldramyndugleikan, t.d. sálarfrøðiliga ella aðra hóskaði hjálp til barnið og/ella familjuna.

Í eini heimvístari avgerð, sum nú aftur varð kærð til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum, sýtti Barnaverndartænastan (BVT) í upprunaligu avgerðini stuðul til ADHD skeið í Danmark, hettar tí serkunnleiki til ADHD er í Føroyum í Barna- og ungdómspsykiatriska toyminum á Psykiatriska Deplinum og BVT vísti kæraranum á móguleikan at søkja um skeið, tá Psykiatriski Depilin aftur fór at bjóða skeið innan ADHD. Í nýggju avgerðini sýtti BVT

stuðul til skeiðini, vísandi til, at kærarin longu hevði fingið játtað miðvísa og serkøna hjálp hjá serfrøðingi innan ADHD.

Kærunevndin heimvísti fyrru avgerðina vísandi til, at tað var ógreitt, um grundarlag var fyri at veita umsøktu skeið og vísandi til um treytaða sýtta avgerðin stríddi ímóti endamálinum við barnaverndarlógini um at veita barni neyðuga hjálp og umsorgan í rættari tíð.

Kærunevndin staðfesti seinnu avgerðina vísandi til, at mett var, at fyriskipaða hjálpin veitt sum sálarfrøðiviðtala í trimum umførum var egna at ganga tøvrunum á ráð og vegleiðing hjá kæraranum á mæti í mun til at vera foreldur at børnum við ADHD.

Lóg um barna- og ungdómstanntøkt

Á hesum øki eru bert fáar kærur árliga. Hetta árið var ongin kæra.

Dagstovnalógin

	2014	2015	2016
Staðfest	-	1	-
Heimvíst	1	-	-
Avvíst	-	-	1
Í alt	1	1	1

Ein kæra var á hesum øki í 2016 og snúði hon seg um sýtan av ansing vegna serligan tørv. Hendan kærán bleiv avvíst av Kærunevndini í almanna- og heilsumálum, tí kært var til skeivan myndugleika. Tá ivamál er, um barn er fevnt av § 5 í dagstovnalógini ella um Almannaverkið skal veita tilboð, er

tað Almannaverkið, sum tekur avgerð eftir tilmæli frá óheftari nevnd, sbt. § 32d í forsorgarlógini. Um kærarin síðani var ósamdur í avgerðini hjá Almannaverkinum, kundi hon kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum.

Sjúkrahúsverkið

	2014	2015	2016
Staðfest	9	3	7
Heimvíst	1	-	1
Burturfallin	3	1	-
Avvíst	-	1	-
Uppafturtøka	1	-	-
Í alt	14	5	8

Tað vóru fyra kærur um fylgjara í sambandi við sjúkuviðgerð uttanlands hetta árið. Tvær kærur snúðu seg um endurgjald fyri sjúkuviðgerð uttanlands og tvær kærur um sýtan av ókeypis sjúkuviðgerð uttanlands.

Báðar hesar seinastu blivu staðfestar. Tann eina vísandi til, at læknafakliga metingin segði, at grundarlag ikki var fyri ávísing til viðgerð og hin vísandi til, at talan ikki var um sjúkrahúsviðgerð.

Heilsutrygd

	2014	2015	2016
Staðfest	4	-	-
Broytt	1	-	-
Heimvíst	1	-	1
Burturfallin	-	1	-
Avvíst	-	-	1
Innlit	-	-	1
Í alt	6	1	3

Bert ein kæra um avgerð viðvíkjandi heilsutrygd varð viðgjørð og avgjørð í 2016.

Spurningurin í málinum, sum kærarin vildi

hava royndan, var, um hann kundi frítakast fyri heilsutrygdargjaldi vísandi til Norðurlenska sáttmálan um sosiala trygd og vísandi til, at hann hevði goldið til aðra

heilsutrygdarskipan í norðurlandi, sum hann arbeiðir í, men ikki býr í. Kærarin vísti á rokning uppá heilsutrygdargjald.

Kærunevndin avgjórði at heimvísa málið til stóðutakan av, hvat grundarlagið fyri kravinum um heilsutrygdargjald var, har tað eisini skuldi grundgevast fyri tí.

Støðan í málinum var annars hon, at Heilsutrygd kunnaði um, at Heilsu- og Innlendismálaráðið, Heilsutrygd og Taks arbeiddu í lýtuni við, hvussu hesi mál skulu avgreiðast, við tað at fleiri mál av hesum

slagi eru í skipanini. Talan er um mál, har stóða skal takast til hvørt rindast skal til føroysku heilsutrygdarskipanina, har viðkomandi býr ella eina norðurlandska heilsutrygdarskipan, har viðkomandi arbeiðir. Sambært Heilsutrygd hava teir persónar, sum hava vent sær til Heilsutrygd í hesum sambandi fingið kunning. Tað merkir, at hesar umsóknir ella fráboðanir um frítøku av heilsutrygdargjaldi eru settar í bíðistøðu hjá Heilsutrygd til greiða er fingin á, hvussu málini verða avgreidd.

Í 2016 var miðal viðgerðartíðin hjá Kærunevndini í almanna- og heilsumálum knappar 4 mánaðir (3 mánaðir og 26 dagar). Hetta er umleið 10 dagar longri enn miðal viðgerðartíðin í 2015, tá miðalviðgerðartíðin var 3 ½ mánaðir.

Ein miðal viðgerðartíð á knappar 4 mánaðir er stutt, tá hugsað verður um, at viðgerðartíðin verður roknað frá tí, at kæran

Viðgerðartíðin

er innkomin á Kærustovnin, til hon er avgreidd á fundi. Tað vil siga, at tíðin, sum fer til ummælis, hoyring og innheintan av upplýsingum annars, er partur av viðgerðartíðini.

5. Skatta- og avgjaldskærunevndin

Í Skatta- og avgjaldskærunevndini sita:

- Alfred Petersen - advokatur og formaður
- Rannvá Sólheim - lögfrøðingur
- Albert Thomassen - roknskaparkønur
- Heri á Rógvi - búskaparfrøðingur
- Susanne Nielsen - fíggjarleiðari

Nevndin

Skatta- og avgjaldskærunevndin viðger kærur um:

- Avgerðir hjá TAKS um skatt, toll og meirvirðisgjald
- Avgerðir hjá Akstovuni um avgjald við skrásetingargjald á motorakførum

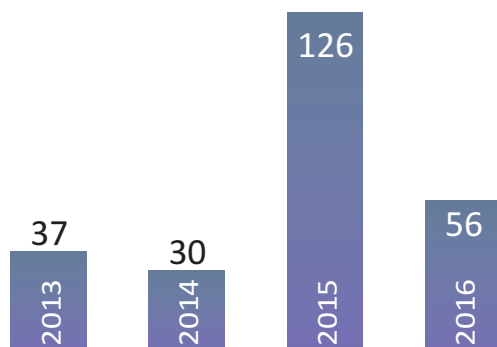
Viðgerðarøkið

Móttikin mál

Í 2016 eru 56 kærur latnar Skatta- og avgjaldskærunevndini. Av hesum eru 11 kærur innan skattaøkið, 8 kærur eru innan mvg- og tolløkið og 37 kærur viðvíkja øðrum

56

Nýggj mál

Móttikin mál síðstu 4 árin

økjum, herundir serliga skylduni at rinda eftirløn av b-inntøku frá arbeiði uttanlands.

Nógv færri kærur eru innkomnar í 2016 enn í 2015, og býtið er eisini nakað øðrvísi, hóast kærurnar um eftirløn framvegis eru nógvar í tali. Talið á kærum í 2016 er tó hægri enn bæði í 2014 og 2013.

Avgreidd mál

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevði 8 vanligar fundir í 2016. Tilsamans vóru 148 mál avgreidd í 2016, meðan talið av avgreiddum málum í 2015 og 2014 var ávikavist 26 og 36.

Stóri vøksturin í talinum av avgreiddum málum í 2016, er ein avleiðing av nógvu kærnum um eftirløn, ið vóru móttiknar í

148

Avgreidd mál

2015, í kjalarvørrinum av lógarbroytingum á eftirlønarøkinum.

Býtið av avgreiddum málum

Í 2016 eru 11 kærur um skatt og 2 kærur um mvg, og býtið av avgreiddum málum er í mun til hetta ógvuliga líkt árinum frammanundan. Býtið millum skatt og mvg kann variera frá ári til ár, og er tað heilt vanligt. Onki serligt er heldur at viðmerkja í mun til hetta í 2015.

Annars er árið 2016 serliga merkt av mongu kærnum um eftirløn, ið hevur fylt nógvtann størsta partin av arbeiðinum hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini í 2016.

	2013	2014	2015	2016
Skattur	4	13	11	11
Stuðulslógirnar	1	-	-	-
Sekt eftir § 104 í skattalógini	0	1	-	-
Meirvirðisgjald	9	6	6	2
Lønarhæddaravgjald	-	-	-	-
Skrásetingargjald á motorakførum	1	-	-	1
Tollur og onnur avgjald	4	1	3	4
Kærufreist	-	3	1	4
Mótrokning	2	8	1	1
Uppafturtøka	7	1	3	1
Annað	3	3	1	122
Í alt	31	36	26	148

Avgreiðslan

Av 148 kærumálum eru 127 kærumál staðfest av nevndini. Flestu kærumál eru sostatt staðfest, og í hesum er eingin broyting í mun til undanfarin ár. Lutfalsliga eru tó fleiri mál staðfest í 2016 enn undanfarnu ár, og skal hetta eisini síggjast í ljósinum av nógvu eftirlønarmálunum í 2016.

Annars er ikki nakað serligt at leggja merki til viðvíkjandi býtinum av avgreiðsluni av málunum.

Talið av burturfalnum málum er í 2016 tað sama sum í 2015.

Taks

Av teimum 148 kærnum, sum eru avgreiddar í 2016, eru 144 kærur um avgerðir hjá TAKS.

Sum við tí yvirskipaða býtinum er talið av

staðfestum málum lutfalsliga stórt í 2016.

Orsøkin til stóra sveiggi í talinum av avgreiddum málum í 2016, er nógvu málini um eftirløn í 2016.

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015	2016
Staðfest	8	8	8	125
Broytt	-	3	1	4
Partvís broytt	-	1	1	0
Heimvíst	5	5	-	2
Burturfallin	2	4	5	6
Avvíst	4	2	1	3
Kærufreist	-	3	1	3
Annað	6	2	3	1
Í alt	25	28	20	144

Viðvíkjandi málum av serliga stórum týðningi kann upplýsast, at í 2016 hava mál um eftirløn fyllt ógvuliga nóg, og hevur Skatta-

og avgjaldskærunevndin brúkt nógva orku uppá eftirlønarmálini.

Eftirlønargjald av B-inntøku – er eftirlønarlógin í stríð við norðurlendsku konventiónina um sosiala trygd?

Í 2016 hava nógv kærurál verið um, at TAKS hevur kravt eftirlønargjald av B-inntøku, frá fólki, sum starvast uttanlands.

Talan er um nýggja lóggávu, løgtingslóg nr. 49 frá 14. mai 2013, eftirlønarlógin. Hendan áleggur føroyingum at rinda til pensjón í Føroyum. Nógv sum starvast og rinda pensjón uttanlands hava kent hetta at vera órímligt.

Ført hevur verið fram, at eftirlønarlógin er í stríð við norðurlendsku konventiónina um sosiala trygd (Forordning 883/2004). Víst verður eisini til § 55 í stýrisskipanarlógini, sum m.a. ásetir, at løgtingslóg ikki hevur gildi, um hon gongur ímóti millumtjóðasáttmála, sum Føroyar eru fevndar av.

Eftirlønargjald av B-inntøku – kann ein persónur frítakast at rinda pensjón í Føroyum, tí hann rindar til pensjón í útlandinum?

Hesin spurningur hevur verið partur av nógvum kærurálum, sum snúgva seg um eftirlønargjald av B-inntøku.

Í fleiri av kærurálunum um eftirlønargjald av B-inntøku, hava kærararnir søkt TAKS um frítøku at rinda eftirlønargjald í Føroyum vísandi til § 1, stk. 9 í eftirlønarlógini. Hendan ásetir treytir fyri frítøkuni.

Tá talan hevur verið um at rinda til

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur avgjørt at staðfesta avgerðinar hjá TAKS um hetta vísandi til, at norðurlenska konventiónin um sosiala trygd bert fevnir um "sociale sikringsydelser", sum eru pensjónsskipanir, sum eru útgoldnar grundað á lógarásettar treytir. Vísast skal til art. 3 í konventiónini.

Talan er um tvungna uppsparing til eina privata pensjón, sum er útgoldin grundað á eina avtalu millum pensjónsfelagið og kæraran. Pensjónin er sostatt ikki ein "social sikringsydelse" sambært definitónini hjá EU-dómstólinum og er sostatt ikki fevnd av nýtsluøkinum hjá konventiónini. Eftirlønarlógin er tí ikki í stríð við norðurlendsku konventiónina um sosiala trygd, og kærarin skal tí rinda eftirløn av útlenskari B-inntøku sambært § 1 í eftirlønarlógini.

Vísast kann m.a. til mál 15/00323.

Folketrygd í Norra, hevur nevndin staðfest avgerðirnar hjá TAKS, tí tað er ein treyt sambært omanfyri nevndu grein, at kærarin er fevndur av eini eftirlønarskipan uttanlands, sum er partur av arbeiðssáttmála við arbeiðsgevaran har. Folketrygd er ikki ein skipan, sum lýkur hesa treyt. Folketrygd er ein lógarfest skipan. (Vísast kann m.a. til mál 15/00355)

Onkur kærurál hava verið um inngjald til m.a. DNB Livsforsikring. Her hevur verið talan um inngjald til eftirlønarskipanir, sum verða útgoldnar frá 60 til 67 ára aldur, og tryggjar hetta útgjald ikki eitt nøktandi inntøkugrundarlag eftir pensjónsaldur.

Avgerðirnar hjá TAKS um at sýta frítøku eru tí staðfestar. (Vísast kann m.a. til mál 15/00325)

Serliga áhugaverd hava nøkur mál verið, sum hava snúð seg um inngjald til PFA í Danmark. PFA hevur ymiskar pensjónsskipanir, so avgerðirnar hava ikki týðning fyri allar pensjónir hjá PFA, men í hesum føri var talan um § 53A-pensjónir.

Tað serliga fyri hesi mál er eisini, at talan er um inngjald til eina sera góða pensjónsskipan hjá PFA, og inngjaldini hava verið sera stór, so uppsparingin í sær sjálvum uttan iva hevur verið nøktandi. Tó er tað ein trupulleiki, at eftirlønin verður útgoldin sum eitt eingangsútgjald, tí hetta tryggjar ikki eitt nøktandi inntøkugrundarlag eftir pensjónsaldur.

Fleiri umstøður eru viðvíkjandi hesum pensjónum, sum kunnu geva trupulleikar í mun til at lúka treytirnar fyri frítøku, eitt nú at pensjónin verður útgoldin sum kapitalpensjón. TAKS hevur sýtt frítøku vísandi til, at alt inngjaldið ikki fer til lívrentu. Hetta er krav sambært kunngerðini til eftirlønarlógina (kg.nr. 165 frá 19. des. 2013).

Eftirlønargjald av B-inntøku – skal 1 % rindast av øllum inntøkum samlað ella hvørjari inntøku sær?

Spurningurin er aktuellur, tí nógvir persónar hava fleiri inntøkur, td. eisini A-inntøku har teir rinda væl meira enn tað prosentið, sum teir hava skyldu at rinda sambært eftirlønarlógini. Hetta hevur við sær, at ein kærari hevur hildið uppá, at hann

Nevndin setti, at kravið um lívrentu er ov strangt, og tað fer víðari enn lógin loyvir. Tað avgerandi er, um talan er um eina eftirlønarskipan, sum í nóg stóran mun tryggjar samansparara eitt nøktandi inntøkugrundarlag eftir pensjónsaldur. Grundarlag er ikki fyri at krevja, at inngjaldið fer til eina skipan, sum verður útgoldin sum lívrenta, og spurningurin er, um tað yvirhøvur er hóskandi at krevja, at útgjaldið skal liva upp til krøvini í eftirlønarlógini (viðv. føroyskum pensjónsskipanum).

Útlenskar pensjónsskipanir eru samansettar á annan hátt enn føroyskar og taka ikki atlit til føroyska lóggávu, og neyðugt er helst at vera eitt sindur fleksibul í mun til krøvini til útgjald og gera eina heildarmeting av pensjónini, um persónar, við nøktandi pensjónsskipanum uttanlands og í summum førum eisini betri pensjónsskipanum uttanlands, ikki skulu fella fyri krøvunum í pensjónslógini, og harvið verða undirlagdir at rinda pensjón í fleiri londum. Við hesum viðmerkingum vórðu málini heimvíst til TAKS til nýggja viðgerð. (Vísast kann m.a. til mál 16/00017).

Ikki skuldi rinda eftirlønargjald av síni B-inntøku, tí hann av síni A-inntøku rindaði so mikið, at tað var meira enn 1 % av hansara samlaðu inntøku.

Hetta ivamál er aktuelt í mun til alla B-inntøku, óansæð um hon stavar frá B-inntøku uttanlands, fríum ágóðum, inntøku frá egnum virki o.s.fr.

Nevndin viðmerkti viðvíkjandi hesum, at § 2, stk. 1 í eftirlønarlógini má skiljast soleiðis, at eftirlønarskyldan fevnir um hvørja inntøku sær. Víst er til orðingina av greinini og soleiðis, sum ásetingarnar í lógini hanga saman. Avgerðin hjá TAKS bleiv sostatt heimvíst.

Hetta merkir, at ein persónur skal rinda í minsta lagi tað í eftirlønarlógini ásetta

Felag keypir og setur í stand hús til høvuðspartaeigara at leiga

Kært var um, at TAKS hevði skattað høvuðspartaeigaran av ov lítið goldnari leigu og innbúgv. Hetta er skattað sum fjald útlutan sambært kapitalvinningsskattalógini. Leggjast kann afturat, at leigan er uppgjørd á einum grundarlagi, sum svarar til útreiðslurnar viðvíkjandi ognini.

Nevndin viðmerkir, at tá talan er um ognir, so sum hús, bilar, bátar o.s.fr, tá eigur felagið ognina borgararættarlaga, og tað er sum útgangsstøði ikki grundarlag at flyta útreiðslurnar yvir á høvuðspartaeigaran.

Ongin heimild er heldur at skatta ein ræðisrætt av ognunum, tí hetta er ein víðari skatting, sum krevur greiða lógarheimild, og hon finst ikki í føroyskari lóggávu.

Eftir er at skatta nýtsluna, og tað merkir at skatta leiguvirðið, sum svarar til marknaðarleiguna. Kærarin rindaði leigu, og spurningurin var tí bert, um hann rindaði nóg mikið, ella talan partvís var um fjalda útlutan.

prosentíð í eftirløn, av hvørjari inntøku sær. Um hann rindar t.d. 14 procent av síni A-inntøku, kann hann ikki sleppa undan at rinda minimumsprosentsatsin í eftirlønarlógini av eini B-inntøku, sjálvt um hann samlað sæð hevur goldið tað ella væl meira enn hann skal sambært eftirlønarlógini.

Vísast kann til mál 15/00315 og 15/00395.

Satsir um fríar ágóðar samsvara við eina miðal marknaðarleigu og kunnu nýtast, uttan so vísast kann á, at grundarlag er fyri at víkja frá hesum. Nevnd sá ikki grundarlag vera fyri at víkja frá satsunum, og harvið rindaði kærarin nóg mikið í leigu, og var onki fjalt vinningsbýti at skatta. Avgerðin hjá TAKS varð sostatt broytt.

Viðmerkjast skal eisini, at hendan avgerð ikki samsvarar við aðrar avgerðir hjá nevndini um sama evni. Vísast kann til mál 10/00261 og 13/00136, tí nevndin metir nú, at hesar ikki eru í tráð við lógargrundarlagið.

Viðmerkt er eisini, at Føroya rættur í dómi frá februar 2013 er komin fram til, at heimild bert er at skatta nýtsluna av fastogn vísandi til orðingina av § 25, nr. 4 í skattalógini, tó skal kærarin skattast av einum ræðisrætti, um hann ikki kann vísa á eina faktiska nýtslu. Nevndin viðmerkir víðari, at tá ongin heimild er at skatta ein ræðisrætt, og tað rætta má tí vera at skatta nýtsluna grunda á eina metta nýtslu, tá kærarin ikki kann vísa á eina faktiska nýtslu. Dómurin má metast at vera greitt í stríð við lógargrundarlagið í mun til hetta og eigur ikki at vera fylgdur.

Kommunalu Skattakærunevndirnar

Tað vóru 3 kærur um avgerðir hjá Kommunalu Skattakærunevndunum í 2016.

Í mun til undanfarin ár, so eru flestu málini í

2016 um avgerðir hjá Kommunalu Skattakærunevndunum staðfest. Eittans mál er burturfallið.

	2013	2014	2015	2016
Staðfest	2	2	3	2
Broytt	1	2	1	-
Partvís broytt	1	2	-	-
Heimvíst	1	-	1	-
Burturfallin	-	1	1	1
Í alt	5	8	6	3

Akstovan

Ein kæra var um avgerðir hjá Akstovuni í 2016. Talan var um mál viðvirkjandi skráseting av akfari. Skatta- og avgjalds-

kærunevndin broytti avgerðina hjá Akstovuni.

Miðal viðgerðartíðin í 2015 var uml. 5 mánaðir, og er hetta áleið hálvan mánað longri enn árin frammanundan.

Viðgerðartíðin verður mett at vera á einum góðum støði fyri hetta slagið av málum.

Viðgerðartíðin

6. Kærunevndin hjá Studna

Í Kærunevndini hjá Studna sita:

- Anna Borg Dahl - lögfrøðingur og forkvinna
- Heðin D. Poulsen - lögfrøðingur
- Bjørg Róin - lestrarvegleiðari

Nevndin

Kærunevndin hjá Studna viðger kærur um:

- Avgerðir hjá Studna eftir løgtingslóg nr. 36 frá 3. mai 2007 um lestrarstuðul.

Viðgerðarøkið

Móttikin mál

Í 2016 komu 7 nýggjar kærur til Kærunevndina hjá Studna. Í 2015 komu 9 nýggjar kærur, sostatt er innkomnað talið av kærum minkað í mun til talið av kærum, sum Kærunevndin hjá Studna hevur móttikið tey seinastu árin.

7

Nýggj mál

Avgreidd mál

Kærunevndin hevði 4 fundir í 2016 og avgreiddi 8 mál. Kærunevndin hevði 5 fundir í 2015 og avgreiddi 10 mál. Í 2014 vóru 9 mál avgreidd.

8

Avgreidd mál

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015	2016
Ferðastuðul til lesandi uttanlands	2	5	5	2
Lestrarstuðul í Føroyum	2	3	4	6
Lestrarstuðul uttanfyri Føroyar	4	-	1	-
Lestrarstuðul uttanfyri Norðurlond	-	1	-	-
Í alt	8	9	10	8

Avgreiðslan

Av teimum 8 málunum, sum vóru avgreidd hetta árið, vóru 3 staðfest, 1 varð broytt, 1 varð heimvíst, og 3 vóru afturkallað.

Lestrarvirkni og sjúka

Studni kravdi lesandi at rinda aftur útgoldnan studning á kr. 15.260, vísandi til, at hann var meira enn eitt ár afturúr við lesnaðinum. Avgerðin varð kærð og víst varð á, at orsøkin til, at hann var afturúr, var tí hann hevði verið sjúkur.

Kærunevndin viðmerkti, at soleiðis sum reglurnar um lestrarvirkni eru orðaðar, lýkur kærarin ikki treytirnar um lestrarvirkni, tí hann er meira enn eitt ár afturúr við lesnaðinum, tá metingin ikki tekur hædd fyri sjúku. Hetta hevur við sær, at hann ikki hevur rætt til lestrarstuðulin, sum hann hevur fingið útgoldnan frá januar til apríl 2016.

Men ein treyt fyri at krevja peningin afturgoldnan er, at kærarin visti ella átti at vita, at hann móttók peningin av órøttum. Hetta er trupult at staðfesta í hesum føri, tá kærarin hevur verið sjúkur, hevur latið inn sjúkraváttanir til Setrið og sjúkutíðarskeiðini eru orsøkin til, at hann er afturúr við lesnaðinum. Dentur verður í hesum sambandi lagdur á, at sjúka í flestu førum verður mett sum lógligt forfall og at hædd verður tikin fyri sjúku aðrastaðni í lógini.

Kærunevndin hjá Studna avgjórði tí at broyta avgerðina hjá Studna.

Lestrarvirkni. Afturgjaldskrav.

Studni kravdi lesandi at rinda aftur útgoldnan studning á kr. 26.735 vísandi til, at hann var meira enn eitt ár afturúr við lesnaðinum.

Kærunevndin staðfesti, at kærarin leyk ikki

treytirnar fyri lestrarvirkni og tí ikki hevði rætt til studningin, men vísti málinum aftur til Studna at gera eina meting av, um kærarin visti ella átti at vita, at hann ikki hevði rætt til studningin.

Í 2016 varð miðal viðgerðartíðin fyri Kærunevndina hjá Studna 2 mánaðir og 20 dagar.

Miðal viðgerðartíðin er sostatt longd við 20 døgum í 2016 í mun til 2015. Í 2014 var miðal viðgerðartíðin fyri Kærunevndina hjá Studna 2 mánaðir.

Viðgerðartíðin

Mett verður, at viðgerðartíðin á hesum øki er góð og kann neyvan stytast, tí atlit skal takast til, at ummælistíð og hoyring eisini eru partur av viðgerðartíðini.

7. Kærunevndin í lendismálum

Í Kærunevndini í lendismálum sita:

Nevndin

- Elsa Østergaard - løgfrøðingur og forkvinna í nevndini
- Fríður P. Dalsgarð - verkfrøðingur
- Bárður Dam í Baiansstovu - arkitekt

Kærunevndin í lendismálum viðger kærur um:

Viðgerðarøkið

- Avgerðir hjá kommununum eftir býarskipanarlógini ella byggisamtykt
- Avgerðir hjá kommununum eftir 1881-lógini um ognartøku
- Avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir lóg um matrikulering og sundurbýti
- Avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir lóg um tinglýsing
- Avgerðir eftir lógini um eigaraíbúðir
- Avgerðir eftir lógini um bygging

Móttikin mál

Í 2016 komu 25 kærur til Kærunevndina í lendismálum. Hetta er eitt meiri vanligt tal av kærum til hesa nevnd, enn tað hevur verið undanfarnu árin, tá kærutalið var ávikavist 11, 17 og 13. Frammanundan hevur miðaltalið av innkomnum kærum annars verið um 29 kærur árliga.

Eins og undanfarin ár eru flestu kærurnar um bygging. Heili 15 av kærnum vóru um bygging, 5 vóru um matrikulering og

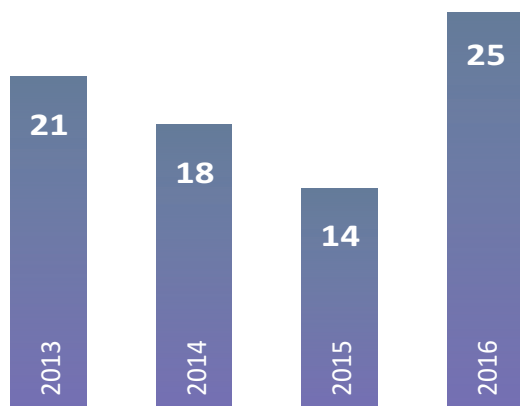
25

Nýggj mál

sundurbýti og 5 kærur vóru um viðurskifti, sum fella uttanfyri virkisøkið hjá Kærunevndini í lendismálum.

Avgreidd mál

Kærunevndin í lendismálum hevði hetta árið 10 fundir og avgreiddi 25 mál. Hetta eru væl fleiri enn bæði undanfarnu árin, tá nevndin

Avgreidd mál síðstu 4 árin

25

Avgreidd mál

avgreiddi ávikavist 14 og 18 mál.

Sum vant vóru flestu avgreiddu málini um bygging og vóru tey 12 í tali hetta árið. Harumframt vóru 7 mál um matrikulering og sundurbýti. 6 mál vóru um annað, sum fellur uttanfyri virkisøkið hjá kærunevndini.

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015	2016
Byggimál	15	17	10	12
Matrikulering-/sundurbýti	6	-	3	7
Tinglýsing	-	-	1	-
Ognartøka	-	1	-	-
Annað	-	-	-	6
Í alt	21	18	14	25

Avgreiðslan

Málini vóru avgreidd soleiðis:

	2013	2014	2015	2016
Staðfest	6	2	3	5
Broytt	4	1	3	2
Heimvíst	5	6	1	1
Burturfallin	-	2	2	4
Avvíst	3	1	2	10
Steðgandi virknað	-	1	3	1
Kæra afturkallað	3	3	-	1
Uppafturtøku	1	2	-	1
Í alt	22	18	14	25

Kærur um byggimál – 12 íalt

Hesi mál fevna um byggimálsviðgerð av ymiskum slagi, og kann talan vera um kærur frá byggiharra, tí hann ikki fær tað byggiloyvið, sum hann metir seg hava rætt til, men eisini um kærur frá granna, sum

metir, at bygt er t.d. ov høgt ella ov nær. Tað serliga við hesum øki er, at tað ikki einans eru lógir og kunngerðir, sum nevndin skal fyrihalda seg til, men eisini byggisamtyktir, sum eru ymiskar frá øki til øki.

Kæra um sýtta endurnýggjan av byggiloyvi til hjall.

Talan var um at kommunan hevur tikið eitt byggiloyvi at byggja ein hjall, á matr.nr. x, aftur.

Sambært kortskjalinum til byggisamtyktina, so liggur matr.nr. x, sum økið H, frílendi. Matr.nr. x, er heimrust, tað merkir m.a., at bygdin liggur nærum øll í heimrust – almenningi, sum alt markatalið eigur. Og hetta ætlar bygðaráðið at halda fast við.

Kærunevndin viðmerkti m.a., at ætlaða byggingin ikki er á egnum matrikli. Kærunevndin metti, at minstakravið má vera, at talan er um bygging inni á egnum matrikli/grundøki. Kærunevndin metti, at heimild var ikki fyri at geva eitt tílíkt byggiloyvi til hjall til kæraran, tá hesin parturin av matr.nr. x ikki var ogn hjá kæraranum.

Alment var viðmerkt, at rætta raðfylgjan í tílíkum málum má vera, at eitt mál um møguliga marknaumskipan eigur at verða avgrett, áðrenn eitt byggiloyvið verður givið.

Kærunevndin viðmerkti, at tað skulu heilt serligar og tungtvigandi grundir til at taka

eitt byggiloyvi aftur, tá so long tíð er fráliðin. Viðmerkt varð, at í hesum føri varð mett, at tað er sera tungtvigandi, at kærarin ikki eigur undirlendið undir ætlaðu byggingini og tí hevði kærarin ikki nakað rættarkrav uppá at fáa nevnda byggiloyvi, og tí var tað í lagi, at kommunan hevur tikið byggiloyvið aftur.

Viðvíkjandi avvístum kærum:

Kærunevndin í lendismálum hevur avvíst 10 kærur í 2016. Niðanfyri eru nøkur dømi um

hví kærur verða avvístar.

Kærur viðvíkjandi spurninginum um endurgjald í sambandi ognartøku.

Kærunevndin viðmerkti, at spurningar í sambandi við endurgjald eru ikki partur av heimildarøkinum hjá Kærunevndini í lendismálum, men mannagongdin er tann, at verða kommunan og ognarmaðurin ikki

samd um, hvat endurgjaldið skal verða, so verður endurgjaldið ásett av einari óheftari metingarnevnd sambært reglunum í § 15 í býarskipanarlógini.

Kæra í sambandi við sundurbýti av matr.nr. x.

Kærunevndin í lendismálum avgjórði at avvísa kærana.

Avgerðin var grundað á, at mett verður ikki, at kærararnir sum grannar eru at rokna sum partur í hesum kærumálinum, sum einans

viðvíkur sundurbýti av matr. nr. x, ið kærði stendur sum tinglisin eigari av.

Nevndin hevur í hesum sambandi lagt dent á, at hetta mál bert snýr seg um sjálvt sundurbýtið av einum øki sambært lóg um

matrikulering og sundurbýti, og ikki um nýtslu ella annað av sjálvum økinum, sum verður regulerað av aðrari lóggávu, herundir serliga býarskipanarlógini.

Vísandi til hetta og vísandi til, at grannarnir ikki eiga í økinum, metti kærunevndin tískil ikki, at kærararnir sum grannar hava rættarligan áhuga í sjálvum sundirbýtis-málinum.

► Kæur um avgerðir, sum ikki eru endaligar.

Nakrar kæur vórðu avvístar, tí at Kærunevndin í lendismálum bert viðger kæur um avgerðir, sum m.a. kommuna hevur tikið sambært lóg ella byggisamtykt, jbr. § 10 a í løgtingslóg nr. 13 frá 21. mai 1954 um býarskipanir og byggisamtyktir og kunngerð nr. 3 frá 25. januar 2007 um

kærunevnd í lendismálum.

Kærararnir vóru kunnaðir um, at teir kundu venda aftur, tá kommunan er komin til eina endaliga niðurstøðu í málinum, um kærararnir ikki eru nøgdir við avgerðina hjá kommununi.

Miðal viðgerðartíðin í 2016 var 3 mánaðir og 11 dagar. Til samanberingar kann viðmerkjast, at miðal viðgerðartíðin í 2015 var 3 mánaðir og í 2014 3 mánaðir og 10 dagar. Strembað verður altíð eftir, at viðgerðartíðin verður so stutt sum gjørligt, og mett verður, at viðgerðartíðin hevur verið sera góð seinastu árin.

Roknað verður annars við, at vanliga miðal viðgerðartíðin fyri hesa kærunevnd kemur at

Viðgerðartíðin

liggja millum 3 til 6 mánaðir. Ein orsøk er, at tað ofta eru fleiri partar í hesum málum, sum allir skulu hava høvi at gera seg kunnugan við innkomnu upplýsingarnar og koma við viðmerkingum. Tí tekur tað ofta langa tíð at fáa hesi mál lýst. Kærutalið vaks aftur í 2016 í mun til 2015, og hevur hetta tó ikki havt stórvegis ávirkan á viðgerðartíðina.

8. Vinnukærunevndin

Nevndin

Vinnukærunevndin verður samansett av trimum ella fimm limum, tá hon skal taka støðu til einstøk kærumál,

formanninum ella næstformanninum og tveimum ella fýra limum við serkunnleika á viðkomandi øki.

- Marjun Magnussen - lögfrøðingur og forkvinna í nevndini
- Jóhan Lógvansson Lamhauge - lögfrøðingur og næstformaður í nevndini

Vinnukærunevndin viðger kærur um :

Viðgerðarøkið

- avgerðir hjá Akstovuni eftir lóg um ferðslu
- avgerðir hjá Arbeiðseftirlitinum eftir lóg um arbeiðsumhvørvi
- avgerðir hjá Jarðfeingi eftir lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- avgerðir hjá Fjarskiftiseftirlitinum eftir lóg um fjarskifti
- avgerðir hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni eftir lóg um matvørur v.m., lóg um aling av fiski, lóg um djórasjúkur, lóg um djóralæknaveirukemi og lóg um innflutning og hald av vandamiklum djórum o.ø
- avgerðir hjá Kappingarráðnum eftir lóg um kapping
- avgerðir hjá Landsverk eftir lóg um landsvegir og lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamálar
- avgerðir hjá Posteftirlitinum eftir lóg um postveirukemi
- avgerðir hjá Skráseting Føroya eftir partafelagslógini, smápartafelagslógini, ársroknskaparlógini, lóg um ávís vinnurekandi virkir, lóg um vinnurekandi grunnar, lóg um vinnu og lóg um góðkendar grannskoðarar og grannskoðanarvirkir
- avgerðir hjá Sjóvinnustýrinum eftir kunngerð um loðsprógv og loðsfrítøkuskjal
- avgerðir hjá Tryggingareftirlitinum eftir lóg um tryggingarveirukemi
- avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir kunngerð um vápnaprógv
- Harumframt viðger Vinnukærunevndin kærur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum.

Móttikin mál

Í 2016 eru 22 kærur latnar Vinnukærunevndini. Hetta er nakað fleiri enn undanfarnu árin, tá ávikavist 18 og 14 kærur komu inn.

Flestu móttiknu kærurnar hetta árið eru um avgerðir hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni, sum eru 12 í tali. Afturat teimum komu 3 kærur inn um avgerðir hjá Landsverk, 2 um avgerðir hjá Akstovuni, 2 um avgerðir hjá Arbeiðseftirlitinum, 1 um avgerð hjá

22

Nýggj mál

Fjarskiftiseftirlitinum, 1 um avgerð hjá Skrásetingini og 1 eftir lóg um setanarviðurskifti.

Avgreidd mál

Tiknar vórðu 26 avgerðir í 2016. Hetta er nakað fleiri enn undanfarnu árin. Avgreidda talið av kærum hongur sjálvandi saman við innkomna talinum, og tá fleiri kærur koma inn, eru eisini fleiri at avgreiða.

26

Avgreidd mál

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015	2016
Skráseting Føroya	-	-	-	1
Landsverk	6	-	-	2
Arbeiðseftirlitið	-	1	-	2
Akstovan	6	6	6	5
Heilsufrøðiliga Starvsstovan	7	5	8	9
Jarðfeingi	5	-	-	1
Setanarprógv	-	-	1	1
Innlit	-	-	-	5
Kappingarráðið	-	2	-	-
Tryggingareftirlitið	1	-	-	-
Í alt	25	14	15	26

Avgreiðslan

Vinnukærunevndin staðfesti 7 av avgerðunum og avvísti 6. 3 kærur vórðu afturkallaðar, 3 fullu burtur og 2 vórðu

heimvístar. Harumframt vórðu 5 innlitsmál avgreidd.

	2013	2014	2015	2016
Staðfest	8	5	5	7
Partvist broytt	-	-	1	-
Heimvíst	2	4	3	2
Burturfallin	3	1	3	3
Avvíst	5	1	-	6
Steðgandi virknað	3	-	-	-
Kæra afturkallað	2	2	3	3
Uppafturtøku	2	1	-	-
Innlit	-	-	-	5
Í alt	25	14	15	26

Akstovan

Serkøn

- Jón Kragesteen - lærari og serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini
- Gudrun Mortansdóttir Nolsøe - serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini
- Palli Mortensen - verkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini
- Sølvi Reinert Hansen - serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini

5 kærur um avgerðir hjá Akstovuni vóru avgreiddar, og vóru allar avgerðirnar hjá Akstovuni staðfestar.

5 avgreidd mál

Sýtt endurnýggjan av koyrikorti vegna nýtslu av heilivági

Kært var um, at Akstovan hevði noktað endurtøku av koyrirættinum, eftir at frádømingartíðin av koyrirættinum var úti í sambandi við rúsdrekkakoyring. Grundarlagið fyri avgerðini var, at kærarin tøk heilivág.

Tað skilst eisini av málinum, at kærarin hevði nýtt heilivág fyri ymisk viðurskifti, so sum epilepsi, tunglyndi og angist.

Heilivágurin Alprox má metast at kunna skerja evnini hjá kæraranum at koyra bil uttan váða, og kærarans ítøkiliga nýtsla av hesum heilivági má metast at ávirka hansara evni skeiva vegin at koyra, og grundarlag var

tí fyri at nokta endurtøku av koyrirættinum.

Avgjørt varð tí at staðfesta avgerðina hjá Akstovuni um at sýta endurtøku av koyrirættinum vísandi til § 18, stk. 1 og stk. 2 í ferðslulógini, § 18, stk. 1-3 í koyrikortkunngerðini og ásetingina í skjali 2 til hesa kunngerð, parti H viðvíkjandi regluligari nýtslu av heilivági fyri flokk 1.

Sýtt varð at endurnýggja koyrikort til bólk DV (vinnuligan fólkaflutning til buss) vegna insulinkrevjandi diabetes.

Kært var um, at Akstovan hevði noktað at endurnýggja koyrikortið til vinnuligan fólkaflutning til buss orsakað av insulinkrevjandi diabetes.

Sambært landslækninum hevði metingin av avleiðingunum av ólukkum við størri akførum í mun til minni akfør eisini týdning. Talan var um eina meting av avleiðingunum fyri kringumhvørvi, men tá talan er um bussar við ferðafólkum, herundir skúlabussar, er vandin fyri ferðafólkunum ein vansi í sjálvum sær.

Í hesum málinum vísti landslæknin serliga á, at kærarin hevði haft diabetes í eitt stutt tíðarskeið, og kundi tí ikki skjalprógva fleiriára-sjúku, sum var stabil uttan hypoglykæmi. Hann legði afturat, at tað er neyvan møguligt at gera eina bara áleið meting av vandanum fyri álvarsomum

ólukkum í málinum viðvíkjandi kæraranum. Umstøðurnar tala ikki fyri at víkja frá praksis á økinum.

Vísandi til tað, sum landslæknin førði fram, metti nevndin, at grundarlag ikki var fyri at endurnýggja koyrikortið til DV, vinnuligan fólkaflutning til buss, og avgerðin hjá Akstovuni varð tí staðfest.

Inndragan av koyrirætti vegna svímils

Tann 18. mars 2015 var kærarin svímaður og varð orsøkin til herindi varð ikki staðfest. Nógvar kanningar vórðu gjørdar, men tær vísu ongan trupulleika.

Akstovan hevði drigið inn koyrirætt kærarans til ból C (lastbil) og vinnuligan fólkaflutning til vanligan bil (ból BV). Kærarin skuldi hava í minsta lagi 2 ára eyðkennisfrítt tíðarskeið, áðrenn søkt varð um endurnýggjan, og hetta var í mars 2017.

Kærarin varðveitti koyrirættin til bólkar A (motorsúkklu) og B (vanligan bil) til 10-10-2018, tá rætturin kann endurnýggjast um kærarin framhaldandi lýkur heilsukrøvini til at varðveita koyrikortið.

Nevndin avgjórði at staðfesta avgerðina hjá Akstovuni um at inndraga koyrirættin til lastbil og vinnuligan fólkaflutning til vanligan bil.

Kærarin hevði havt eitt herindi av svímils, og orsøkin til hetta kundi ikki endaliga staðfestast. Grundarlag var tá fyri at taka koyrirættin vísandi til § 18, stk. 2 og § 18 c í ferðslulógini, § 18, stk. 1 og fylgiskjali 2, punkt F, nr. 6 í koyrikortskunngerðini.

Tá talan er um tveir tilburðir er sambært siðvenjuni grundarlag fyri at krevja eitt eyðkennisfrítt tíðarskeið á 2 ár, áðrenn søkt

verður aftur um koyrirætt til hesar bólkar. Umstøður vóru ikki í hesum máli at víkja frá hesum.

Viðvíkjandi avgerðini hjá Akstovuni um at áseta eftirlitistíðina í mun til koyrirættin til motorsúkklu og vanligan bil til meira enn tvey ár avgjórði nevndin at broyta hesa avgerð.

Grundarlag er fyri at áseta eitt eftirlitistíðarskeið á tvey ár vísandi til vegleiðingina. Vísast skal á serligar umstøður, um eftirlitistíðarskeiðið skal vera longri enn hetta tíðarskeiðið, og víst varð ikki á slíkar umstøður í hesum máli. Tann støða, at talan var um endurtøku av herindi av svímils, tekur vegleiðingin hædd fyri, og gevur hetta tí ikki í sjálvum sær grundarlag fyri at fara út yvir tíðarskeiðið á tvey ár í hesum føri.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan

Serkøn

- Bergur Hanusson - djóralækni og serkønur limur viðvirkjandi djórasjúkulógini, lóg um djóralæknavirksemi og lóg um hald og innflutning av vandamiklum djórum
- Jústines Olsen - djóralækni og serkønur limur viðvirkjandi djórasjúkulógini, lóg um djóralæknavirksemi og lóg um hald og innflutning av vandamiklum djórum
- Jákup Mørkøre - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi matvørulógini
- Guðrið Andorsdóttir - cand. scient. og serkønur limur viðvirkjandi matvørulógini
- Niels Therkildsen - djóralækni og serkønur limur viðvirkjandi alilógini, matvørulógini, djórasjúkulógini, lóg um djóralæknavirksemi og lóg um hald og innflutning av vandamiklum djórum
- Ari Johannesen - cand. merc. og serkønur limur viðvirkjandi alilógini
- Ingolf Joensen - serkønur limur viðvirkjandi alilógini

Vinnukærunevndin staðfesti 1 av avgerðunum og avvísti 2. 1 kára varð afturkallað, 3 fullu burtur og 2 vórðu heimvístar.

9 avgreidd mál

Avgerð um staðseting av aliðki heimvíst til nýggja viðgerð

Kært varð um staðsetingina av aliðkinum á "A" í sambandi við, at aliloyvið varð endurnýggjað.

Vinnukærunevndin viðmerkti, at í avgerðini hjá Heilsufrøðiliga Starvsstovuni (HFS) sæst ikki at vera tikið atlit til hummaraveiðuna. Atlitini, sum HFS vísti til í avgerð síni, vóru í høvuðsheitum viðkomandi fyri alingina. Vinnukærunevndin vísti á, at HFS sambært alilógini skal taka atlit til eitt nú hummaraveiðuna og at avgerðin hjá HFS

víðkar aliðkið munandi, og at tað verður víðkað og flutt til at fevna um alt tað økið, hummaraveiðararnir plaga at seta sínar rúsur út.

Nevndin viðmerkti tó eisini, at tað er trupult at viga atlitini til ávikavist alivirksemi og hummaraveiðu í avgerðum um aliloyvi, staðseting av aliðkjum o.s.fr. Hummarin er ein nattúrligur partur av føroyska umhvørvinum, og veiðan eftir honum hevur mestsum ongin neilig árin á umhvørvið ella

annað. Alivirksemið hoyrir hinvegin ikki nattúrliga til í tí føroyska umhvørvinum. Tað hevur árin á m.a. djóraheilsu og umhvørvið annars, men tað hevur hinvegin alstóran týdning fyri føroyska búskapin. Tískil er tað so umráðandi, at HFS neyvt grundgevvur avgerðir sínar í ítøkiligu førinum og vigar atlitini.

Vinnukærunevndin avgjórði, við millum annað omanfyri standandi í huga, at

heimvísa málið til nýggja viðgerð. Tað lá eisini í heimvísingini, at avgerðin hjá HFS varð ógildað, og virknaðurin av avgerðini byrjar, tá HFS hevur tikið nýggja avgerð. HFS skuldi taka avgerð skjótast gjørligt.

Setanarprógv

Serkøn

- Anna Borg Dahl - cand. jur. og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Alfred Petersen - advokatur og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Andrias Ziska - cand. jur. og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Jan Mortensen - MSc. Eng. og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Maria á Dul - MAP og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Páll Nielsen - advokatur og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum

1 avgreitt mál

Jarðfeingi

Serkøn

- Bogi Bech Jensen - serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- Petur í Króki - sterkstreymsverkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- Sigurd Lamhauge - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- Sigurð í Jákupsstovu - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni

1 avgreitt mál

Landsverk

Serkøn

- Boði Haraldson - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamál og lóg um landsvegir
- Katrin Joensen - tekniskur assistentur og landmátingarteknikari og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamál og lóg um landsvegir
- Pætur Joensen - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamál og lóg um landsvegir
- Óli Johansen - landmátingarteknikari og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamál og lóg um landsvegir

2 avgreidd mál

Arbeiðseftirlitið

Serkøn

- Ebba Mortensen - kemiverkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini
- John Mikkelsen - maskinmeistari og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini
- Jóngerð Biskupstø - fysioterapeutur og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini
- Róðin Mellemsgaard - maskinmeistari og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini

2 avgreidd mál

Skráseting Føroya

Serkøn

- Árni Ellefsen - cand. merc. aud. og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársroknskaparlógini og grannskoðanarlógini
- Birta S. Samuelsen - advokatur og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársroknskaparlógini og grannskoðanarlógini
- Brynleif Poulsen - cand. merc. aud. og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársroknskaparlógini og grannskoðanarlógini
- Vivi Egholm - cand. merc. aud. og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársroknskaparlógini og grannskoðanarlógini

1 avgreitt mál

Vinnukærunevndin fevnir eisini um niðanfyri nevndu øki, men í 2016 hevur nevndin ikki viðgjørt kærur innan hesi øki.

Kappingarráðið

Serkøn

- Herman Oskarsson - cand. polit. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini
- Ingunn Eiríksdóttir - cand. jur. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini
- Sigurd Poulsen - cand. polit. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini
- Sigurð Ó. Vang - cand. merc. jur. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini

Fjarskiftiseftirlitið

Serkøn

- Knud Erik Skovby - professari og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini
- Rannvá Sólheim - cand. jur. og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini
- Sigurjón Ingvason - cand. jur. og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini
- Una Joensen - cand. oecon. og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini

Posteftirlitið

Serkøn

- Hjørdis Gaard - cand. scient. pol. og serkønur limur viðvíkjandi lóg um postvirksemi
- Marja Lamhauge - framleiðsluverkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi lóg um postvirksemi
- Sigurjón Ingvason - cand. jur. og serkønur limur viðvíkjandi lóg um postvirksemi
- Vivi Egholm - cand. merc. aud. og serkønur limur viðvíkjandi lóg um postvirksemi

Sjóvinnustýrið

Serkøn

- Edvard Bjarnason - serkønur limur viðvíkjandi loðslógini
- Klæmint Østerø - verkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi loðslógini

Tryggingareftirlitið

Serkøn

- Laila Mortensen - cand. act. og serkønur limur viðvirkjandi lóg um tryggingarvirksemi
- Ole Haugaard Nielsen - aktuar og serkønur limur viðvirkjandi lóg um tryggingarvirksemi

Gjald fyri kærur

Vísandi til § 7 í kunngerð nr. 78 frá 28. august 2008 um vinnukærunevnd er gjald ásett fyri viðgerð av ávísam kærum til Vinnukærunevndina. Kostnaðurin fyri kæruviðgerð er settur til kr. 4.000,00, uttan tá kærán viðvíkur viðurskifti, sum ikki hava

samband við tað aktuella ella framtíðar vinnuvirksemið hjá viðkomandi, sum kærir. Í slíkum førum er kostnaðurin kr. 2.000,00.

Miðal viðgerðartíðin fyri øll avgreidd mál hjá Vinnukærunevndini í 2016 varð knappar 3½ mánaðir.

Hetta er tað sama sum miðal viðgerðartíðin í 2015.

Viðgerðartíðin

Ein slík viðgerðartíð má metast at vera sera góð fyri hetta slagi av málum, tá atlit skal takast til ummælis- og hoyringsfreistir.

Víðkan av Vinnukærunevndini

Í 2016 varð sett í gildi nýggj kunngerð um vápnaprógv, kunngerð nr. 93 frá 7. september 2016 um vápnaprógv.

Sambært § 22 í kunngerð um vápnaprógv kunnu ávísar avgerðir hjá Umhvørvisstovuni kærast til Vinnukærunevndina. Hetta merkir,

at kærðkið hjá Vinnukærunevndini veksur. Vinnukærunevndin hevur enn ikki móttikið nakra kærð um avgerð hjá Umhvørvisstovuni eftir kunngerð um vápnaprógv.

Serkønu limirnir, ið mannað nevndina eru:

Vápnaprógv

Serkøn

- Rannvá Sloan Jørgensen - sálarfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi kunngerð um vápnaprógv
- Rigmor N. Arge - sálarfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi kunngerð um vápnaprógv
- Finn Ludvig - serkønur limur viðvíkjandi kunngerð um vápnaprógv
- Sigurd Rasmussen - serkønur limur viðvíkjandi kunngerð um vápnaprógv

9. Psykiatriska sjúklingakærunevndin

Limir í Psykiatrisku sjúklingakærunevndini eru

- Nella Festirstein - lögfrøðingur og forkvinna í nevndini
- Elsubeth M. Fossadal - lækni
- Sámal Lindenskov - sálarsjúkrarøktari

Nevndin

Kærast kann til Psykiatrisku sjúklingakærunevndina um persónur í sambandi við

Viðgerðarøkið

innlegging á psykiatrisku deild verður útsettur fyri tvingsil.

Móttikin mál

Í 2016 vóru 12 kærur latnar Psykiatrisku sjúklingakærunevndini.

Hetta eru áleið tað sama sum í 2015, tá 15 kærur vóru latnar nevndini, og eisini nógvar fleiri enn í 2014, tá 7 kærur komu inn.

Hvør kæra til Psykiatrisku sjúklingakærunevndina inniheldur ofta kærur um fleiri ymisk tvingsilsinnavur og so var eisini hetta árið. Í teimum 12 kærnum varð kært

12

Nýggj mál

um tilsamans 20 tvingsilsinnavur.

Á næstu síðu síggjast innkomnu máluni uppbytt eftir tvingsilsinnavur.

	2013	2014	2015	2016
Tvingsilsinnlegging	1	3	4	3
Tvingsilsfastspenning	1	2	-	5
Tvingsilsafturhald	2	4	10	5
Bráðfeingis sissandi heilivág	1	-	-	1
Fasthaldan	1	-	-	-
Tvingsilsviðgerð	-	1	3	3
Tvungin uppfylging	-	-	1	-
Annað (uttanfyri heimildarøki)	-	-	2	3
Í alt	6	10	20	20

Avgreiðslan

Psykiatriska sjúklingakærunevndin hevur hildið 11 fundir í 2016. Av teimum 20 tvingsilsinntrivunum, sum kært var um, avgjórði nevndin at góðkenna 13. Í trimum

førum vóru tvingsilsinntrivini ikki góðkend og í 3 førum vóru kærurnar avvístar.

	2013	2014	2015	2016
Góðkend	6	7	9	13
Ikki góðkend	-	2	5	3
Avvíst	-	-	6	3
Kæra afturkallað	-	1	-	-
Í alt	6	10	20	20

Tvingsilsfastspenning

Tað sum vísti seg í hesum árinum, var at tað komu 5 kærur um tvingsilsfastspenning. Nakrir av sjúklingunum, sum kærdu um tvingsilsfastspenning, høvdu verið fastspenit við maga-, hond- og fótrem í 8, 18 og 28 samdøgur.

Tað sæst í yvirlitinum frá Psykiatriska deplinum yvir tvingsilsinntriv, at tvingsilsfastspenning er brúkt sum tvingsilsinntriv 17 ferðir (umfatandi 12 persónar).

Uttanlanda hevur nógv kjak verið um tvingsilsfastspenning, og ynski um at minka um brúk av hesum tvingsilsinntrivinum.

Fastspenning av sjúklingum hevur leingi verið brúkt í psykiatriini, sum eitt amboð at fáa sjúklingin rólígan, og fyri at forða fyri, at sjúklingurin skaðar seg sjálvan ella onnur. Sjúklingurin verður fastspentur í songina, við einum magabelti, og í serligum føri eisini við hond og fótrem, so sjúklingurin als ikki fær flutt seg. Fastspenningin kann vara frá nøkrum tímum ella í longri tíðarskeið frá døgum, vikum ella mánaðum. Nógvransking hevur víst, at fastspenning er sera traumatiskt fyri sjúklingin, og kann gera meira skaða enn gagn.

Tað eru fleiri lond, har fastspenning als ikki verður brúkt. Í Íslandi hevur tvingsilsfastspenning ikki verið brúkt sum tvingsilsinntriv síðani 1932. Seinast ein sjúklingur bleiv fastspentur í Íslandi, var neyðugt at fáa loyvi frá dómstólinum. Loyvt var ikki at fastspenna sjúklingin longri enn 20-30 minuttir.

Síðani 1983 hevur tað ikki verið loyvt at tvingsilsfastspenna psykiatriskar sjúklingar í Bretlandi. Og tí hevur verið neyðugt at menna aðrar mannagongdir fyri at fáa neyðuga ró og tamarhald, í støðum har vandi er fyri at tað kann ganga galið.

Tað eru serliga tveir hattir, ið verða nýttir:

- **“*Restrain and Control*”**, sum snýr seg um, at eitt serútbúgvi lið, 3 fólk, altíð eru klár at traðka til, tá ein bráfeingis støða tekur seg upp. Uppgávan hjá teimum er at halda sjúklinginum og tosa rólíga, við tann sinnisjúka, til støðan er batnað.
- **“*Seclusion Rooms*”** er ein kemisk isolatíonsstova. Sjúklingurin verður stongdur inni í einum rúmi, sum er innrætta soleiðis, at sjúklingurin ikki kann skaða seg sjálvan har. Samstundis fær sjúklingurin nógvans sissandi heilivág, sum hevur við sær at sjúklingurin svevur meginpartin av tíðini hann er í avbyrgda rúminum.

Tað tykist, at hátturin “*Restrain and Control*” er tann mest tiltalandi fyri sjúklingin. Tí alt annað líka er tað betur at verða hildin fast av øðrum fólk, enn at verða fastspentur í eini song ella verða inni í einum kemiskum avbyrgdum rúmi.

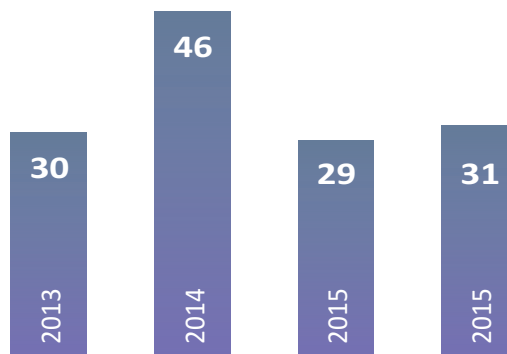
Tvingsilsfastspenning er sum áður nevnt, tann tvingsilsfyriskipan, sum bleiv brúkt oftast í 2014 og 2016. Donsk psykiatrisk praksis er ofta kritiserað fyri at brúka tvingsilsfastspenning ov nógv, uttan neyðuga orsök, og í ov long tíðarskeið. Hetta má sigast at líkjast viðurskiftunum á Psykiatriska deplinum.

Orsøkirnar - og kanska eisini at tær fysisku umstøðurnar ikki eru nøktandi - til hetta, er allarhelst, at tað ikki eru nokk av starvsfólki, væntandi effektivar heilivágs loysnir, væntandi handfaring av konfliktstøðum hjá starvsfólkunum, og væntandi innlit í skaðavirkningunum av tvingsilsfastspenningum.

Sjúklingaráðgevar

Sjúklingaráðgevar hava verið tilnevndir 31 ferðir í 2016, sum er nakað hægri enn í 2015, tá teir vóru tilnevndir 29 ferðir.

Tal av tilnevningum av sjúklingaráðgevum:

Tal av tilnevningum síðstu 4 árin

Tvingsilsfyriskipanir á Psykiatriska deplinum í 2016

Psykiatriski depilin hevur upplýst fyri Føroya Kærustovni, at frá 1. januar til 31. desember

2016 hava 65 tvingsilsfyriskipanir verið tilsamans.

	2013	2014	2015	2016
Tvingsilsinnlegging	10	13	11	15
Tvingsilsfastspenning	13	21	14	17
Tvingsilsafturhald	10	22	8	15
Tvingsilsviðgerð	2	1	1	7
Verjutiltøk	-	1	-	-
Persónlig vernd	-	-	-	-
Sissandi heilivág	17	9	21	11
Fasthaldan	2	-	-	-
Í alt	54	67	55	65

Um samanbórið verður við 2015 vísa tøluni frá Psykiatriska deplinum, at virkseimið er økt frá 55 tvingsilsfyriskipanum til 65.

Sum sæst, er brúk av sissandi heilivági lækkað frá 21 til 11.

Tvingsilsfastspenningar hava verið brúktar 17 ferðir hetta árið, í mun til 14 ferðir í 2015 og sum mest í 2014 tá tvingsilsfastspenning bleiv brúkt 21 ferðir.

Miðal viðgerðartíðin fyri kærurnar hjá Psykiatrisku sjúklingakærunevndini er umleið 29 dagar í 2016.

Hetta er nakað longri enn í 2015, tá miðal viðgerðartíðin var 18 dagar.

Viðgerðartíðin

10. Skuldarumskipanarnevndin

Í Skuldarumskipanarnevndini sita:

- Jógvan Páll Lassen - lógarkønur og formaður í nevndini
- Jógvan Emil Nielsen - roknskaparkønur
- Nella Festirstein - fyrisitingarkøn

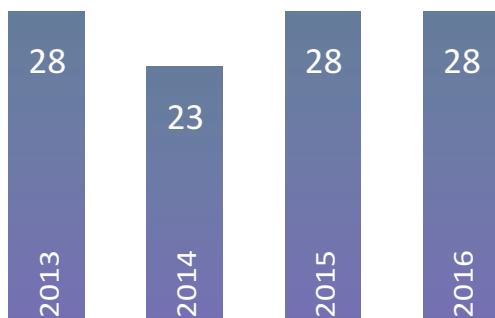
Nevndin

Viðgerðarøkið

Nevndin viðger umsóknir um umskipan av almennari skuld.

Móttikin mál

Í 2016 fekk Skuldarumskipanarnevndin 28 umsóknir.

Móttikin mál síðstu 4 árin

28

Nýggj mál

Hetta er tað sama sum undanfarna ár. Í 2014 vóru umsóknirnar 23 í tali.

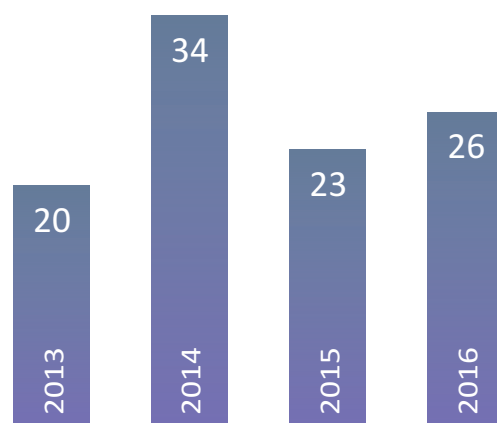
Niðanfyri síggjast innkomnu málini uppbýtt eftir skuldarslagi.

	2013	2014	2015	2016
Ymisk skuld	11	9	6	9
Skattaskuld	7	8	7	9
Mvg	3	3	5	5
Rentur	7	2	10	3
Onnur skuld (ongin heimild)	-	1	-	-
Í alt	28	23	28	28

Avgreidd mál

Skuldarumskipanarnevndin hevði 4 fundir í 2016, og vórðu 26 mál avgreidd.

Hetta er eitt sindur fleiri enn í 2015, tá 23 mál vórðu avgreidd. Í 2014 vórðu 34 mál avgreidd.

Avgreidd mál síðstu 4 árin

Niðanfyri síggjast avgreiddu málini uppbýtt eftir skuldarslagi.

	2013	2014	2015	2016
Ymisk skuld	6	16	5	11
Skattaskuld	7	12	6	5
Mvg	3	2	2	3
Rentur	4	3	10	7
Onnur skuld (ongin heimild)	-	1	-	-
Í alt	20	34	23	26

Avgreiðslan

Máluni vórðu avgreidd soleiðis:

	2013	2014	2015	2016
Full ella lutvís eftirgeving	8	11	9	12
Veita gjaldsskáa	2	-	3	1
Steðga rentutílskriving	-	7	1	1
Víst til Skiftirættin, ella privata loysn	1	4	2	1
Umsókn ikki gingin á møti	3	5	6	3
Burturfallin mál	6	7	2	8
Í alt	20	34	23	26

Eftirgivin skuld

Skuldarumskipanarnevndin eftirgav íalt umleið kr. 6.372.944 í 2016.

Skuldin er uppbytt soleiðis:

• Rentuskuld uml. kr.	2.428.353
• Vinnu- og veðhaldslán uml. kr.	0
• Lestarlán uml. kr.	22.961
• Mvg-skuld uml. kr.	3.454.199
• Landsskattur uml. kr.	467.431

Tað er torført at seta upp nágreinilig tøl um eftirgevingar, tí ymiskar umstøður gera, at tølini ofta broytast eitt sindur. Rentuskuldin broytist t.d. alla tíðina. Hini tølini kunnu vera broytt eitt sindur, frá tí umsóknin kom inn, til avgerðin varð tikin av nevndini.

Viðvíkjandi eftirgeving av mvg-skuld skal viðmerkjast, at sum oftast so er meginparturin av mvg-skuldini rentutílskrivingar. Tá talan er um mvg-skuld, verður renta eisini tilskrivað av rentuskuldini.

Í málunum, har nevndin hevur samtykt ikki at ganga umsóknini á møti, hevur talan í nógvum føri verið um mál, har skuldin er lítil sæð í mun til ogn og inntøku hjá persóninum, ella at umsøkjarin hevur havt frívirði í fastari ogn. TAKS hevur eisini í nøkrum førum veð fyri skuldini.

Viðgerðartíðin

Miðal viðgerðartíðin í 2016 var uml. 7½ mánaðir. Í 2015 var miðal viðgerðartíðin 5½ mánaðir og er viðgerðartíðin sostatt longd uml. 2 mánaðir í mun til 2016.

Viðmerkt verður, at orsøkin til ta mangan drúgvu viðgerðartíðina á hesum øki er ikki so einføld, men ein samanseting av fleiri ymiskum liðum.

Mannagongdin í hesum málum er tann, at umsóknarblað um eftirgeving verður sent Kærustovninum, og innheintar stovnurin upplýsingar um skuldina frá TAKS ella Studna alt eftir, um talan er um lestrarskuld ella aðra skuld. Er kommunuskattur partur av skuldini, sum søkt verður um eftirgeving fyri, hevur Skuldarumskipanarnevndin ikki heimild at taka støðu til hendan partin av skuldini. Heimildin at eftirgeva kommunuskatt liggur hjá kommununum, og áðrenn Skuldarumskipanarnevndin tekur støðu, verður umsóknin send til avvarðandi kommunu til støðutakan av hesum partinum.

Av teimum 26 viðgjørdu málunum í 2016 skuldu kommunur taka støðu til kommunuskattaskuld í 14 málum, og var viðgerðartíðin hjá kommununum í miðal 1 mánað og 1 dag. Hetta er styttri enn í 2015, tá viðgerðartíðin hjá kommununum í miðal var 2 mánaðir og 6 dagar.

Viðvíkjandi kommunuskattaskuld verður viðmerkt, at í sambandi við eftirgeving av skattaskuld, tá er umleið helmingurin av skattaskuldini kommunuskattaskuld. Í teimum førum, har kommunan t.d. ikki er sinnað at eftirgeva kommunuskattaskuld, er oftani trupult at finna eina nøktandi loysn á málinum. Í nøkrum førum hevur Skuldar-

umskipanarnevndin, um hon hevur mett, at umsøkjari lýkur treytirnar fyri at fáa eina samlaða loysn, heitt á kommununa um at taka málið um eftirgeving upp aftur til viðgerðar, fyri at fáa eina loysn á málinum. Hendan mannagongdin tykist oftani trupul, og sera drúgv. Um Skuldarumskipanarnevndin eisini fekk heimild í skuldarumskipanarlógini til at taka støðu til kommunuskattaskuld, so vildi hetta viðført, at viðgerðartíðin styttest munandi, og lættari hevði verið at komið fram til skilagóðar loysnir í fleiri málum.

Ummælistíðin hjá TAKS var í miðal 17 dagar, og er hetta tað sama sum í 2015.

Eitt annað lið í viðgerðarmannagongdini á hesum økinum er at fáa nøktandi upplýsingar frá umsøkjara. Hetta kann taka drúgva tíð, og í summum førum enda mál, tí umsøkjari ongantíð kemur við neyðugu upplýsingunum. Hetta kann tó ikki gerast, fyrr enn hálv ár er runnið, og umsøkjari fleiri ferðir er mintur á at koma við hesum upplýsingum.

Kærustovnurin fer enn einaferð at vísa á, at viðgerðarmannagongdin, sum er neyðug fyri at fylgja ásettu lógarkrøvunum fyri skuldarumskipan, er tung, og virkar nakað stirvin, tá talan er um minni skuld. Mett verður, at skipanin hevði verið meira smidlig og lættari at umsitið, um t.d. TAKS hevði heimild at eftirgivið minni upphæddir, og at gjørt rentufríar gjaldsavtalur av skuld upp til t.d. kr. 50.000,00.

11. Fjølmiðlanevndin

Í Fjølmiðlanevndini sita:

- Anna Katrin Matras - samskiftis- og kunningarfólk, forkvinna
- Jan Sjóstein - lögfrøðingur
- Ingolf S. Olsen - tíðindafólk
- Liljan Weihe - tíðindaleiðari

Nevndin

Fjølmiðlanevndin viðger kærur um:

- Brot á góðan fjølmiðlasið sambært teimum leiðreglum, sum nevndin hevur ásett við heimild í lógini um fjølmiðlaábyrgd
- Rættin at svara aftur, undir hesum skylduna til at almannakunngera eitt aftursvar, og spurningin um innihald, snið og staðseting

Viðgerðarøkið

Móttikin mál

Í 2016 eru 3 mál innkomin til Fjølmiðlanevndina og snúðu bæði seg um brot á góðan fjølmiðlasið.

Talið av innkomnum málum er nøkunlunda sum árið frammanundan, har móttikin vórðu 2 mál.

3

Nýggj mál

Avgreidd mál

	2013	2014	2015	2016
Annað	2	-	-	1
Uppafturtøka	1	1	-	-
Kærufreist	1	-	-	-
Góður fjølmiðlasiður og rættur at svara aftur	5	9	2	2
Í alt	9	10	2	3

Avgreiðslan

Sum longu nevnt eru 3 mál avgreidd av nevndini í 2016.

- **Vikublaðið**

Tað eina málið var um eina grein í Vikublaðnum, sum var grundað á eina framløgu, sum kærarin hevði havt á eini ráðstevnu hjá KRIS í Norðulandahúsinum.

Kært varð um, at kærarin var framstillaður í vikublaðnum uttan at vera eftirspurdur. Kærarin arbeiddi sum Avhengigheitsráðgevi og Psykoterapeut, og tí var tað umráðandi, at fólk ikki finga eina skeiva fatan av tí, kærarin stóð fyri, tí tað kundi vera til óbøtandi skaða fyri hansara virksemi. Talan var um tvey viðkvømt, skamfull og persónlig evni, sum kynsligur ágangur og alkoholisma.

Kærarin varð útstillaður á forsíðuni hjá Vikublaðnum við mynd, sum varð tikin av honum uttan hann visti av tí, og við fullum navni, uttan at verða eftirspurdur ella yvirhøvur fingið at vita, at hann var á forsíðuni. Hann føldi tað sum stóra skemd og óverduga framferð móti honum sum persóni.

Miðlahúsið fekk innbjóðing frá KRIS, sum bjóðaði teimum til ráðstevnu í Norðurlandahúsinum um kynsligan ágang. Blaðmaðurin tosaði við leiðaran og forkvinnuna í KRIS, fyri at tryggja sær at hann hevði loyvi at endurgeva frá ráðstevnuni – sum er endamálið, tá ein fjølmiðil er við til slíkt. Báðar góvu loyvi til tess.

Vikublaðið harmaðist yvir, at kærarin helt, at tey høvdu misskilt fyrilesturin. Blaðmaðurin

bjóðaði sær til at hitta kæraran og gera nýggja samrøðu, har misskiljingarnar kundu fáast uppá pláss. Men hann lat ikki frætta frá sær. Vikublaðið helt seg ikki hava brotið góðan fjølmiðlasið.

Fjølmiðlanevndin viðmerkti, at talan var um eina almenna ráðstevnu, sum Vikublaðið kann endurgeva frá, uttan loyvi ella kunning til tey, sum hava framløgu á ráðstevnuni.

Tá talan var um eitt viðkvæmt evni, átti Vikublaðið tó at verið meira vandið í mun til innihaldið í greinini og átti at eftirkanna, um upplýsingarnar vóru rættar. Vísast kann ikki beinleiðis til eina áseting í leiðreglunum, men tað er grundleggjandi fyri fjølmiðlayrkið, at upplýsingar, sum vera bornar, skulu vera sannar. Tá Vikublaðið hevur bjóðað kæraranum eina samrøðu, so upplýsingarnar kundu rættast, vildi nevndin tó ikki finnast at hesum viðurskiftum.

Eisini átti Vikublaðið at gjørt vart við, at framløgan var um eitt brotsmál, og at ongin var ákærður ella dømdur í hesum máli. Nevndin fanst at hesum, og var hetta ikki í tráð við góðan fjølmiðlasið. Vísast kann til punkt 4.5 í leiðreglunum.

- **Kringvarpið**

Eik kærði um sendingina “Skattamálið”, sum varð send í KvF hin 24. mai 2016. Kært var eisini um tíðindainnsløg í kringvarpinum við tilknýti til sendingina. Í kæruni varð víst á ítøkiligar ásetingar í leiðreglum, sum kærarin metti, at KvF hevði brotið í hesum sambandi, og eisini vóru nógv kærupunktir sett upp, sum bæði KvF og síðani aftur kærarin hava gjørt viðmerkingar til í fleiri umførum.

Nevndin las allar viðmerkingar í málinum og tók atlit til hesar í síni meting. Nevndin gjørði tó ikki ítøkiligar viðmerkingar til tað framfórda, men gjørði eina yvirskipaða meting, har nevndin bert vísti á viðurskifti, sum grundleggjandi vóru avgerandi í mun til góðan fjølmiðlasið. Hetta tí leiðreglurnar fevna um nógv ymisk viðurskifti og eru sera elastiskar, og viðmerkingarnar frá nevndini høvdu verið ov rúgvismiklar, um nevndin skuldi tikið støðu til alt, sum ikki veruliga hevði týdning í málinum.

Viðvíkjandi rættleikanum í sjálvum innihaldinum/upplýsingunum var tað sera trupult hjá nevndini at taka støðu til hetta, tí móguleikarnir at føra prógv fyri nevndini vóru sera avmarkaðir, og tí varð tað til at orð varð ímóti orði, sum nevndin ikki kundi taka støðu til. Nevndin mátti tí í høvðusheitinum fyrihalda seg yvirskipað til tað skrivaða og meira til vinkulin í tí skrivaða.

Skattamálið hjá Eik byrjaði við, at Jørn Astrup Hansen traðkaði fram og fanst at einum tapi, sum Eik hevði frádrigið í samband við at bankin bleiv keyptur frá Fíggjarligum støðufesti.

Við atlit til at støðuni hjá Eik í tí føroyska samfelagnum, hvør keldan var, og at talan var um ivasom viðurskifti, hevði hetta málið ein stóran samfelagsligan týdning og stórt tíðindavirði.

Miðlarnir finga eisini eitt víðari rásarúm í einum tílíkum máli, eisini tí tað bar brá av avdúkan, tí talan var um ivasom viðurskifti. Og Eik, sum mátti tola, at kritiskir spurningar vórðu settir, var ikki opið fyri at svara øllum spurningum og í ávísan mun svararaði ósamsvarandi, og atburðurin var til tíðir "inkriminerandi".

Kelduvandni, keldukritikkur, motivgransking í mun til keldur eru tó altíð sera umráðandi viðurskifti, og sendingin kundi tykjast eitt sindur eintáttað, tí talan var um fáar keldur og ongar keldukritiskar spurningar, og hon tykist at reka framundir, at Eik hevði tikið sær frádráttin av órøttum. Hinvegin var trupult at fáa javnvág í, tá Eik ikki vildi viðvirka.

Nevndin helt ikki, at grundarlag var fyri at finnast at nøkrum viðurskiftum viðvíkjandi sendingini hjá KvF.

Nevndin viðmerkti tó, at KvF átti at vanda sær eitt sindur betri um orðavalið, tí KvF í einstøkum førum í sendingini rak framundir, at Eik við snildum hevði fingið TAKS at játta teimum ein frádrátt. Miðlarnir hvørki kundu ella skuldu taka støðu til rættin hjá Eik til frádráttin, ella um Eik tilvitað hevði tikið frádráttin av órøttum, áðrenn hetta veruliga var staðfest, men grundarlag var hjá miðlunum at seta spurnartekin við hetta. Víst varð til prinsippið um, at ongin er sekur áðrenn hann er dømdur, sum framgongur av leiðreglu 4.5. Tann støða, sum leiðregla 4.5 beinleiðis fevnir um, var tó ikki relevant í hesum máli.

Vísandi til omanfyri standandi metti nevndin, at grundarlag ikki var fyri at geva KvF átalu viðvíkjandi sendingini "Skattamálið".

• Sosialurin

Í sama tíðarskeiðið kærði Eik eisini eina grein í Sosialinum "Her haltar argumentatiónin" frá 17. juni, og greinar, sum áður hava verið um sama evni bleiv viðgjørt.

Í kæruni varð í høvuðsheitum víst á skeivar upplýsingar, reingjandi orðingar, ákærandi

skrivning, men eisni varð víst á manglandi haldgóðar keldur og ikki nøktandi kelduvandni.

Viðvíkjandi rættleikanum í sjálvum innihaldinum/upplýsingunum var tað sera trupult hjá nevndini at taka støðu til hetta, tí móguleikarnir at føra prógv fyri nevndini vóru sera avmarkaðir, og tí varð tað til, at orð var ímóti orði, sum nevndin ikki kundi taka støðu til. Nevndin mátti tí í hævðusheitinum fyrihalda seg yvirskipað til tað skrivaða og meira til vinkulin í tí skrivaða.

Nevndin helt ikki, at grundarlag var fyri at finnast at nøkrum viðurskiftum viðvíkjandi greinunum hjá Sosialinum.

Nevndin viðmerkti tó, at Sosialurin átti at vanda sær betri um orðavalið, og er tað t.d. ikki hóskaði at brúka orðið skattasnýt, ella reka framundir soleiðis at lesarin fær fatanina av, at talan er um skattasnýt. Miðlarnir hvørki kunnu ella skulu taka støðu til rættin hjá EIK til frádráttin, ella um EIK tilvitað hevur tikið frádráttin av órøttum,

áðrenn hetta veruliga er staðfest, men grundarlag er hjá miðlunum at seta spurnartekin við hetta. Víst varð til prinsippið um, at ongin er sekur áðrenn hann er dømdur, som framgongur av leiðreglu 4.5. Tann støða, sum leiðregla 4.5 beinleiðis fevnir um, er tó ikki relevant í hesum máli. Sosialurin lat tó generelt skuldarspurningin standa opnan, og tað bætir um støðuna.

Vísandi til omanfyri standandi metti nevndin, at grundarlag ikki var fyri at geva Sosialinum átalum viðvíkjandi greinini "Her haltar argumentatiónin" tann 17. juni 2016, ella greinunum áðrenn hetta.

Miðal viðgerðartíðin í 2016 var 67 dagar.

Viðgerðartíðin

12. Høvuðs- barnaverndarnevndin

Í Høvuðsbarnaverndarnevndini sita:

- Birta Ludvíksdóttir - lögfrøðingur, forkvinna
- Suni Poulsen - sálarfrøðingur
- Ingvør Justinussen - barnasakkøn

Nevndin

Høvuðsbarnaverndarnevndin viðger mál um:

- Umsorganaryvirtøku
- Samveru
- Familjuviðgerð
- Bráðfeingisavgerðir

Viðgerðarøkið

Skrivstovan hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini varð flutt av Almannaverkinum á Føroya Kærustovn 1. januar 2015. Eingi hagtøl eru fyri árin 2011 til 2014, og tí kann bert samanberast við tøl frá 2015.

Høvuðsbarnaverndarnevndin er ikki ein kærunevnd. Høvuðsbarnaverndarnevndin tekur avgerðir í málum um umsorganaryvirtøku av børnum, áseting av samveru millum umsorganaryvirtikin børn og foreldur ella onnur, og um familjuviðgerð. Harumframt verða bráðfeingisavgerðir hjá barnaverndartænastunum lagdar fyri

182

Avgerðir

Høvuðsbarnaverndarnevndina til
góðkenningar.

Um avgerð hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini verður kærð, verður málið lagt fyri Føroya Rætt.

Fundir í Høvuðsbarnaverndarnevndini

Høvuðsbarnaverndarnevndin er regluliga saman á fundi, og harumframt verða eykafundir hildnir í sambandi við bráðfeingis avgerðir. Í 2016 vóru fundir 2. hvørja viku, undantikið í ferium. Tilsamans 25 fundir vóru í 2016.

Høvuðsbarnaverndarnevndin viðger mál á samráðingar- ella avgerðarfundi, við støði í tilmæli frá viðkomandi barnaverndartænastu.

Á samráðingarfundi hava partar í málinum høvið at luttaka; tað eru foreldramyndugleikar, børn yvir 15 ár, samverupartar og viðkomandi barna-

verndartænasta. Hesi kunnu møta saman við advokati ella øðrum hjásita. Um foreldramyndugleikar ella børn yvir 15 ár ikki hava givið samtykki til ætlaðu fyriskipanina, fáa tey játtað ókeypiss umboðan av advokati í sambandi við samráðingarfundin.

Um mál er væl upplýst og viðkomandi partar eru samdir um ætlaðu fyriskipanina, verður avgerð vanlig á avgerðarfundi; tað vil siga uttan at partarnir møta fyri Høvuðsbarnaverndarnevndini. Hetta ger seg tó einamest galdandi, tá talan er um endurskoðan av máli, og har verandi fyriskipan gongur væl.

	2015	2016
Samráðingarfundir	153	136
Avgerðarfundir	40	46
Móttikin tilmæli	113	122
Avgerðir	198	182
Børn	83	88

Tilsamans 122 tilmæli vórðu send Høvuðsbarnaverndarnevndini í 2016. Talið av tilmælum samsvarar hvørki við talið av avgerðum ella talið av børnum, tí sama tilmæli kann til dømis fevna um bæði umsorganaryvirtøku og samveru við ymiskar partar, ella um familjuviðgerð til eina familju við fleiri børnum.

Tilmæli, ið verða send Høvuðsbarnaverndarnevndini, snúgu seg um umsorganaryvirtøku av børnum, ásetan av samveru millum umsorganaryvirtikin børn og foreldur teirra ella onnur, ið standa barninum nær, og um familja skal í

familjuviðgerð. Harumframt verða nevndu fyriskipanir regluliga sendar Høvuðsbarnaverndarnevndini til endurskoðan.

Áðrenn tilmæli verður lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til støðutakan á samráðingarfundi ella avgerðarfundi, verður tað viðgjørt av lögfrøðingum á skrivstovuni hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini, sum ansa eftir, at málið er nóg væl upplýst. Síðani verður málið viðgjørt á fundi í Høvuðsbarnaverndarnevndini, og avgerð tikin.

Avgerðir

	2015	2016
Umsorganaryvirtøka	7	20
Endurskoðan av umsorganaryvirtøku	40	46
Varandi umsorganaryvirtøka	8	2
Samvera við foreldur	79	51
Samvera undir eftirliti	21	34
Samvera við onnur	23	6
Samvera noktað eller steðgað	2	2
Familjuviðgerð	5	5
Bráðfeingis avgerðir	5	6

Avgerðir í mun til tilmæli

	2015	2016
Undirtøka	129	117
Lutvís undirtøka	55	46
Ikki undirtøka	3	11
Heimvíst	7	2
Bráðfeingisavgerð góðkend	3	2
Bráðfeingisavgerð ikki góðkend	1	4

Aldursbýtið á børnunum

	2015	2016
0 - 2 ár	5	7
3 - 6 ár	13	9
7 - 10 ár	22	16
11 - 14 ár	16	22
15 - 17 ár	13	15
18 + ár	14	19

Býtið av avgerðum pr. barnaverndarøki

	2015	2016
Tórshavn	106	66
Norðoyggjar	13	17
Suðuroy	15	12
Fuglafjarðar- og Eysturkommuna	21	14
Eysturoyar	4	38
VEKS	25	14
Vágar	14	19
Sandoy	-	2

Umsorganaryvirtøka

	2015	2016
Umsorganaryvirtøka	9	20
Endurskoðan av umsorganaryvirtøku	38	44
Varandi umsorganaryvirtøka	8	2
Í fosturheimi	39	40
Á stovni	15	25
Á stovni uttanlands	1	1
Samtykki	27	42
Uttan samtykki	26	21
Samtykki frá 1 foreldramyndugleika	1	3

Áðrenn barn verður umsorganaryvirtikið, eiga fyriskipanir at hava verið settar í verk í heiminum fyri at kanna, um ikki minni inntriv enn umsorganaryvirtøka kunnu hjálpa barninum og familjuni. Um ikki hesar fyriskipanir hava havt við sær nøktandi úrslit, kann barnaverndartænastan mæla til, at barn verður sett heiman.

Um foreldramyndugleikar ella børn yvir 15 ár ikki hava givið skrivligt samtykki til ætlaða umsorganaryvirtøku ella leingjan av umsorganaryvirtøku, hava tey rætt til

ókeypis umboðan av advokati, í sambandi við at málið verður viðgjørt á samráðingarfundi í Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Avgerð um umsorganaryvirtøku verður grundað á møguligar sálarfrøðiligar og sosialfakligar kanningar, frágreiðingar frá fakfólki og øðrum, sum eru um familjuna, og umstøðurnar kring barnið annars.

Tá barn er sett heiman, skal umsorganaryvirtøkan endurskoðast regluliga. Fyrstu ferð

barn verður umsorganaryvirtikið, eigur málið at verða lagt fyri Høvuðs-barnaverndarnevndina til endurskoðan í seinasta lagi 1 ár eftir at avgerðin er tikin. Síðani kann endurskoðanarfreistin verða longd, vanliga upp til 2 ár.

Tá barn er umsorganaryvirtikið hevur barnaverndartænastan skyldu til at seta neyðugar fyriskipanir í verk í familjuni, fyri at bøta um møguleikan fyri at barnið kann verða sett heim aftur.

Tá umsorganaryvirtøka verður endurskoðað, kann fyriskipanin halda fram ella halda uppat. Umsorganaryvirtøka kann bert halda uppat eftir avgerð hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini. Í 2016 vórðu 2 børn undir 18 ár sett heim. Harumframt varð 1 avgerð um umsorganaryvirtøku av barni ikki staðfest í

Føroya Rætti, so barnið varð ikki sett á stovn.

Høvuðsbarnaverndarnevndin ger av, um barn skal setast á stovn ella í fosturfamilju. Í 2016 vórðu 2 avgerðir tiknar um broyting av fyriskipan, og 2 børn vórðu flutt úr fosturheimi á stovn.

Í serligum førum kann Høvuðsbarnaverndarnevndin avgera, at barn verður varandi umsorganaryvirtikið. Vanliga verða børn bert varandi umsorganaryvirtikin um tey bógva í fosturfamilju, ikki á stovni.

Um barn er varandi umsorganaryvirtikið og umstøðurnar hjá foreldrunum broytast munandi, kunnu foreldrini krevja, at avgerðin verður endurskoðað av Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Samvera

	2015	2016
Foreldur	58	66
Foreldur, undir eftirliti	21	17
Onnur	23	12
Noktað / steðgað	2	14

Tað er Høvuðsbarnaverndarnevndin, ið ásetir møguliga samveru millum umsorganar-yvirtikin børn og foreldur teirra ella onnur. Børnini hava rætt til samveru við bæði foreldur uttan mun til foreldramyndugleika. Harumframt kann barn hava ásetta samveru við til dømis ommu, abba, systkin ella fyrrverandi fosturforeldur.

Hóast dentur verður lagdur á, at umsorganaryvirtikin børn kenna sína familju og sítt upphav, kann samvera í serligum førum verða noktað foreldrunum.

Tess eldri og meira bógvið barnið er, tess størri ávirkan kann barnið hava á, hvussu samveran verður skipað.

Tá mál um umsorganaryvirtøku ella

endurskoðan av umsorganaryvirtøku verður lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina, skal støða altíð verða tikin til møguliga samveru. Hinvegin kann samveran verða endurskoðað, uttan at umsorganaryvirtøkan eisini verður tað. Hetta kemst millum annað av, at samvera kann verða ásett fyri eitt styttri tíðarskeið enn umsorganaryvirtøkan, so greiði kann fáast á, hvussu samveran gongur, og hvørja ávirkan hon hevur á barnið.

Høvuðsbarnaverndarnevndin kann avgera, at samvera skal vera undir eftirliti.

Í galdandi barnaverndarlóg verður munur

ikki gjørdur á stuðlaðari samveru og samveru undir eftirliti. Tað vil siga, at lógin skilir ikki ímillum, um barn og foreldur hava tørv á stuðli at gera samveruna so góða sum møguligt, ella um tørvur er á eftirliti við samveruni, fyri at verja barnið. Hetta kann tykjast sera óheppið – kanska serliga fyri tey, ið hava tørv á stuðlaðari samveru.

Skrivstovan hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini hevur heitt á Almannamálaráðið um broyting í barnaverndarlógini, soleiðis at tilskilað verður, um samvera skal verða stuðlað ella undir eftirliti. Uppskot til broyting av barnaverndarlógini verður viðgjørt av Føroya Løgtingi í lýtuni.

Familjuviðgerð

Høvuðsbarnaverndarnevndin kann innskriva familjur til samdøgurs- ella dagviðgerð á Familjudeildini undir Eind 10 í Almannaverkinum.

Hetta verður gjørt, tá familja hevur so mikið stórar avbjóðingar í gerandisdegnum, at tørvur er á stuðli og vegleiðing í mun til børnini, og um mett verður at foreldrini hava menningarmøguleikar. Undir familjuviðgerðini verður arbeitt við at bota um

umstøðurnar í familjuni og førleikan at veita børnunum nøktandi umsorgan. Samstundis verður familjan eyggleidd í mun til, um umstøðurnar í familjuni eru ella kunnu gerast nøktandi fyri børnini.

Í 2016 vóru 4 familjur í viðgerð á Familjudeildini við tilsamans 11 børnum.

Ung yvir 18 ár í fyriskipan

Eftirvernd í fosturheimi

Eftirvernd á stovni

Eftirvernd í útslúsning

2016

66

17

12

Umsorganaryvirtøka heldur upp at tá umsorganaryvirtikin fylla 18 ár.

Høvuðsbarnaverndarnevndin kann tó avgera, at tann ungi kann halda fram í longdari fyriskipan undir barnaverndarlógini, um tørvur er á stuðli eina tíð aftrat, fyri at tann ungi skal kunna megna eina sjálvstøðuga vaksnamannatilveru. Longd fyriskipan er treytað av samtykki frá tí unga.

Til dømis halda ung vanliga fram í longdari fyriskipan til tey hava lokið miðnámsprógv.

Tað hevur víst seg at vera ein avbjóðing, at umsorganaryvirtikin ung kunnu hava so mikið stórar avbjóðingar, at tey neyvan fara at megna eina sjálvstøðuga vaksnamannatilveru, hóast viðgerðin fyri sjálvan umsorganarsvíkin er liðug. Sambært barnaverndarlógini eiga tey ikki at halda fram í longdari fyriskipan, men ofta fáa tey ikki annað hóskaði tilboð sambært forsorgarlógini, tá tey fylla 18 ár.

Tey hava verið umsorganaryvirtikin, so tað er sjáldan ein haldgóð loysn at flyta heim til foreldrini, meðan bíðað verður eftir øðrum hóskaði tilboði.

Fyri at her umrøddu ungu ikki skulu verða slept upp á fjall meðan tey bíða eftir tilboði frá Almannahverkinum, hevur Høvuðsbarnaverndarnevndin í fleiri førum avgjört at lata tey halda fram í verandi fyriskipan, hóast heimild ikki er fyri tí í barnaverndarlógini. Hesar avgerðir hava millum

annað verið grundaðar á, at øll menning, ið er hend við tí unga, og øll orka, arbeiði og viðgerð, sum barnaverndartænasturnar og Eind 10 í Almannahverkinum hava lagt í einstaka barnið, alt fer fyri skeytið, meðan bíðað verður eftir øðrum tilboði, um tann ungi verður settur úr fyriskipan uttan at annað hóskaði tilboð er klárt.

Men, tað er heldur ikki nøktandi, at hesi ungu, ið hava so mikið stórar avbjóðingar, at tey neyvan fara at megna eina sjálvstøðuga vaksnamannatilveru, verða búgvandi á stovni undir Eind 10 í Almannahverkinum, saman við umsorganaryvirtikum børnum, meðan tey bíða eftir øðrum tilboði frá Almannahverkinum.

Í desember 2016 sendi Høvuðsbarnaverndarnevndin Almannahmálaráðnum, Almannahverkinum og barnaverndartænastunum eina fráboðan um, at siðvenjan, at seta ung í longda fyriskipan, hóast heimild ikki er fyri tí í barnaverndarlógini, verður steðgað.

Frá 1. august 2017 fer Høvuðsbarnaverndarnevndin ikki at seta ung í longda fyriskipan, um tey verða mett at hava varandi tørv á bútilboði undir forsorgarlógini.

Høvuðsbarnaverndarnevndin er greið yvir avleiðingarnar av at siðvenjan verður broytt, og gav tí eitt skotbrá til 1. august 2017, fyri at viðkomandi myndugleikar kunnu seta neyðugar fyriskipanir í verk.

Bráðfeingis avgerðir

	2015	2016
Góðkendar	4	2
Ikki góðkendar	1	4

Um støða uppstendur, har barn er í vanda fyri at verða skatt, um ikki tað verður tikið úr heiminum beinanvegin, kann barnið verða tikið úr heiminum uttan rættarúrskurð. Tað vil siga uttan samtykki frá foreldrunum, og hóast barnaverndartænastan ikki hevur aðrar upplýsingar um familjuna enn ítøkiligu støðuna.

Avgerð um at taka barn úr heiminum uttan rættarúrskurð eigur at verða lögð fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til góðkenningar innan 2 yrkadagar. Um avgerðin verður góðkend, kann hon í mesta lagi standa við í 4 mánaðir.

Um illgruni er um, at barn hevur lívshóttandi sjúku ella skaða, ella er fyri kynsligum ágangi ella øðrum harðskapi, kann barnaverndartænasta seta í verk viðgerð ella kanning av barninum uttan rættarúrskurð.

Í 2016 gingu í miðal 21 dagar frá at tilmæli var móttikið á Føroya Kærustovni, til Høvuðsbarnaverndarnevndin hevði tikið avgerð í málinum.

Tá eru atlit ikki tikin fyri, at summi mál høvdu eyka langa viðgerðartíð, orsakað av vantandi upplýsingum, at mál verða móttikin í tíðarskeiðum, tá fundir ikki verða hildnir

Avgerð um at seta í verk kanning ella viðgerð uttan rættarúrskurð eigur at verða lögð fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til góðkenningar innan 2 yrkadagar.

Um barn er sett heiman við samtykki frá foreldramyndugleika, og samtykkið verður tikið aftur, kann barnaverndartænasta avgera, at barnið ikki kann setast heim aftur í upp til 3 mánaðir.

Avgerð um forboð av flyting av umsorganaryvirtiknum barni eigur at verða lögð fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til góðkenningar innan 2 yrkadagar.

Viðgerðartíðin

orsakað av feriu ella frídøgum annars, ella at mál verða send Høvuðsbarnaverndarnevndini í góðari tíð, men við áheitan um viðgerð ein ávísan fundardag.

Kærur

Avgerðir hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini kunnu kærast, men verða ikki lagdar fyri annan fyrisitingarligan myndugleika. Kærur verða lagdar fyri Føroya Rætt.

Møgulig kæra skal sendast skrivstovuni hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini umvegis teldupost ella bræv. Eingi formkrøv eru til kærana, og hon skal ikki vera grundað, harumframt kann kæra fevna um alla

avgerðina ella part av avgerðini. Tað er ikki óvanligt, at kæra bert fevnir um samveruna, ikki um sjálva umsorganaryvirtøkuna.

Tá kæra er móttikin, skipar skrivstovan hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini fyri, at málið verður lagt fyri Føroya Rætt. Føroya Rættur tilnevnir kæraranum advokat í sambandi við rættarmálið.

	2015	2016
Staðfest í Føroya Rætti	1	3
Ikki staðfest	-	1
Lutvíst staðfest	3	3
Ikki viðgjørt í Føroya Rætti enn	-	2
Kærari tikið kærana aftur	1	1
Staðfest í Landsrættinum	2	-

Tá avgerðir hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini verða lutvíst staðfestar í Føroya Rætti, vil tað aloftast siga, at málið skal endurskoðast av Høvuðsbarnaverndarnevndini, antin við atlit til umsorganar-

yvirtøku og samveru, ella bert við atlit til samveruna. Í 2016 var 1 umsorganaryvirtøka ógildað í Føroya Rætti.

13. Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini

Í kærunevndini hjá Arbeiðsloysisskipanini eru tríggir limir. Í nevndini sita í løtuni :

- Kristina Samuelsen - advokatur og forkvinna
- Hans Joensen - formaður í Havnar Arbeiðsmannafelag
- Kristoffer Laksá - stjóri

Nevndin

Kærunevndin hjá Arbeiðsloysisskipanini viðger kærur um avgerðir hjá Arbeiðsloysisskipanini eftir løgtingslóg nr. 113 frá 13. juni

Viðgerðarøkið

1997 um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing.

Tann 1. august 2016 gjørdist Føroya Kærustovnur skrivstova hjá nevndini.

Tað eru ongar kærur komnar til Kærunevndina hjá Arbeiðsloysisskipanini í

Móttikin mál

tíðarskeiðinum frá 1. august 2016 til 31. desember 2016.

Dentur verður lagdur á at avgreiða kærumálini skjótast til ber, men m.a. orsakað av krøvunum til málupplýsing og partshoyring má roknast við, at uml. 4 mánaðir ganga, áðrenn kærunevndin kann

Viðgerðartíðin

taka avgerð á fullgóðum grundarlagi. Undir viðgerðini gevur Kærustovnurin kæraranum kunning um gongdina í kærumálinum.

14. Kærunevndin hjá Barsilsskipanini

Nevndin

Í kærunevndini hjá Barsilsskipanini eru trýggir limir. Í nevndini sita í løtuni :

- Kristina Samuelsen - advokatur og forkvinna
- Hans Joensen - formaður í Havnar Arbeðsmannafelag
- Kristoffer Laksá - stjóri

Viðgerðarøkið

Kærunevndin hjá Barsilsskipanini viðger kærur um avgerðir hjá Barsilsskipanini eftir løgtingslóg nr. 48 frá 3. apríl 2001 um barsilsskipan.

Móttikin mál

Tann 1. august 2016 gjørdist Føroya Kærustovnur skrivstova hjá nevndini.

Tað eru 2 kærur komnar til Kærunevndina hjá Barsilsskipanini í tíðarskeiðinum frá 1. august 2016 til 31. desember 2016.

2

Móttikin mál

Avgreidd mál

Kærunevndin hevði 1 fund í 2016 og avgreiddi 1 mál.

Kærarin kærði um, at barsilspeningur úr Danmark ávirkar rættin til barsilspening í Føroyum.

Kærunevndin hjá Barsilsskipanini avgjórði at broyta avgerðina hjá Barsilsskipanini, at tað er ikki heimild at nokta barsilspening bert tí at viðkomandi kann søkja sær rætt til barsilspening í Danmark, men at veitingar í sambandi við barsil í einum øðrum landi, hinvegin vilja avmarka rættin til útgjald frá Barsilsskipanini samsvarandi tíðarskeið.

Avgerðin er grundað á, at Kærunevndin er av teirri fatan, at orðið "samstundis" skal tulkast á tann hátt, at ikki ber til at fáa útgjald frá Barsilsskipanini fyri sama tíðarskeið og sama endamál, sum man fær veitingar í sambandi við barsil í øðrum landi. Talan skal sostatt ikki vera um duplta veiting frá tveimum skipanum av sama slagi fyri sama tíðarskeið, men er talan um veitingar fyri t.d. hvør sítt tíðarskeið, so er møguleiki eisini at fáa útgjald frá Barsilsskipanini.

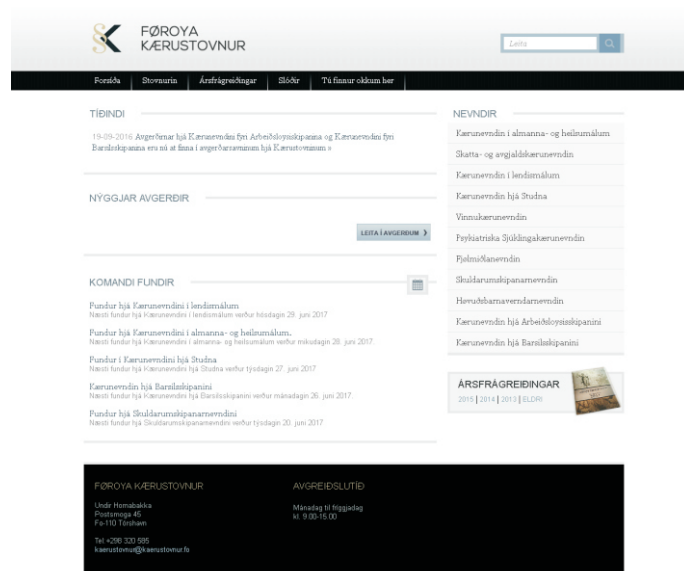
Viðgerðartíðin fyri hetta eina málið var 2 ½ mánaðir.

Dentur verður lagdur á at avgreiða kærumálini skjótast til ber, men m.a. orsakað av krøvunum til málsupplýsing og partshoyring má roknast við, at nakrir

Viðgerðartíðin

mánaðir ganga, áðrenn kærunevndin kann taka avgerð á fullgóðum grundarlagi. Undir viðgerðini gevur Kærustovnurin kæraranum kunning um gongdina í kærumálinum.

www.kaerustovnur.fo

Á heimasíðuni hjá Føroya Kærustovni kanst tú leita eftir avgerðum hjá 8 av kærunevndunum.

Eisini ber til at síggja nær fundur verður og hvørji eru nevndarlimir.

www.kaerustovnur.fo

Føroya Kærustovnur er óheftur stovnur
undir Løgmansskrivstovuni.

Kjarnuuppgávan er at vera skrivstova
hjá kærunevndum, sum viðgera avgerðir
hjá almennum myndugleikum.

Stovnurin fyrireikar mál til 11 nevndir.

Føroya Kærustovnur | Undir Hornabakka | Postsmoga 45 | 110 Tórshavn
Telefon 32 05 85 | kaerustovnur@kaerustovnur.fo | www.kaerustovnur.fo